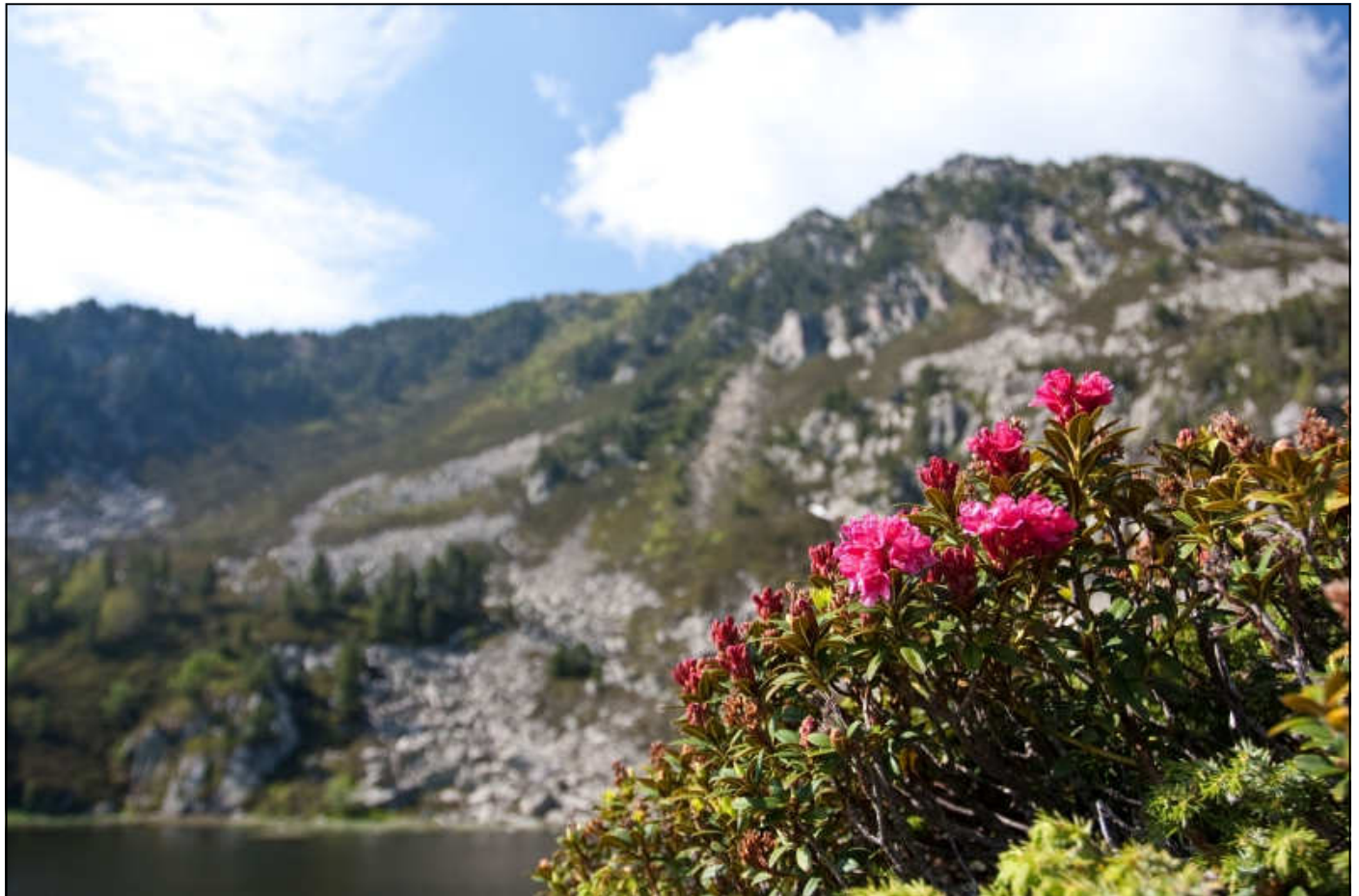

Núm 1, juliol-agost de 2010

Mata de neret florit a l'Estanyol (Portè, Alta Cerdanya)

Foto: Gael Piguillem

IDAPA
 Institut per al Desenvolupament
 i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran
 Institut entant Desenvolupament
 e ora Promoció de'th Naut Pirinèu e Aran

Diputació de Girona

AJUNTAMENT
 DE PUIGCERDÀ

AJUNTAMENT
 DE LLÍVIA

AJUNTAMENT
 DE BOLVIR

AJUNTAMENT
 D'ALP

AJUNTAMENT
 D'URÚS

Índex

- Pàg. 3, *Benvinguts al "País de l'Herba"*, Alfred Pérez-Bastardas
- Pàg. 4, *Ciència Ficcio: "El hacker y las hormigas"*, Enric Quílez i Castro
- Pàg. 5, *A les telúries: "La comunicació al Pirineu"*, Enric Quílez i Castro
- Pàg. 6, *Poesia*, Jordi Forcada Nicolau
- Pàg. 7, *Activitats realitzades*, Grup de Recerca de Cerdanya
- Pàg. 17, *Un final 'Made in Hollywood'*, Dani Ramos
- Pàg. 18, *D'esquenes al call*, Gerard Cunill
- Pàg. 19, *Evolució o desnaturalització? Més aviat un conflicte d'interessos*, Alfons Mills i Munt
- Pàg. 20, *Accés motoritzat al medi natural?*, Miquel Llimona
- Pàg. 22, *De què parlem quan parlem d'intel·ligència artificial?*, Francesc X. Esteban Barbero
- Pàg. 24, *Literatura escandinava*, Miquel Llimona
- Pàg. 25, *"Un màrtir de Puigcerdà". Un drama en 3 actes i en vers*, Erola Simon Lleixà
- Pàg. 26, *Puigcerdà (1874-1936): Rusiñol i la Festa de l'Estany*, Enric Quílez i Castro
- Pàg. 29, *Tu rai que ets funcionari!*, Manel Figuera i Abadal
- Pàg. 30, *A la cua del pa*, La colla de Cua de Llop
- Pàg. 31, *Hostes vingueren que de casa ens tragueren*, Lo minyó de Montellà
- Pàg. 32, *Els mitjans de comunicació i la "identitat cerdana"*, Guillem Lluch
- Pàg. 33, *Llivia es retroba amb la bona música*, Albert Piñeira

Editorial

Us presentem una nova iniciativa del *Grup de Recerca de Cerdanya* i dels seus col·laboradors. Es tracta d'una nova revista en format electrònic que s'anomena *QUEROL*.

El nom, òbviament, correspon al riu cerdà que serveix en part de divisòria entre l'Alta i la Baixa Cerdanya, o si ho preferiu, de frontera entre els estats espanyol i francès a la Cerdanya - la ratlla- una frontera artificial que arran de l'entrada a la Unió Europea, ha començat a deixar de tenir la poderosa influència que tenia d'antuvi.

QUEROL vol ser una revista cultural, d'ampli espectre, que parlarà de moltes coses relacionades (o no) amb la Cerdanya i el Pirineu. En aquest primer número tenim articles d'opinió, de música, de cinema, de llibres o de patrimoni, per posar uns quants exemples.

Volem que sigui una revista oberta a tothom, on qui vulgui participar tingui les portes obertes i que sigui una alenada de aire fresc per la cultura de la nostra comarca, molts cops massa tancada en si mateixa i que sovint es mira massa el melic.

Per tant, també volem que sigui una porta oberta al món. En aquest sentit, no només les temàtiques, sinó el format PDF consultable lliurement i a tot hora des d'internet, ho faran possible. No és només que els costos d'una publicació electrònica

siguin molt menors que els d'una publicació en paper: pensem que el futur va per aquí i volem ser capdavanters en aquesta nova tendència.

Potser els nostàlgics preferirien una edició en paper. Reconec que el paper té molts avantatges, però crec que ens hem d'adaptar als nous temps que corren i entrar de ple al món digital. També en les publicacions.

A més a més, això garanteix l'accés universal i en qualsevol moment dels continguts de la revista, disponibles arreu per a tothom.

La revista tindrà una periodicitat bimestral i serà un complement cultural i d'opinió de la ja existent *KER*, que es de periodicitat semestral i de caràcter més científic.

Esperem que aquesta nova iniciativa del *GRC* i dels seus col·laboradors us satisfagui i en pugueu gaudir.

Enric Quílez i Castro

President del *Grup de Recerca de Cerdanya*

Benvinguts al “País de l’Herba”

Per Alfred Pérez-Bastardas

Imaginava l'altre dia que quan hom entrava a aquest país de la Cerdanya per qualsevol punt de la seva delimitació, joves i vells de la comarca, repartien a tots els viatgers uns fulls a tot color i en cinc llengües (català, castellà, francès, occità i anglès), on se'ns convidava i se'ns comminava a tots nosaltres, turistes i visitants a comportar-nos amb un respecte especial per a tot l'entorn natural, com a signe de civilització i de cultura.

I potser la gent que entrava pels passos fronterers, pels viarans de muntanya, per les rutes de carretera o ferrocarrils, podrien sentir-se un xic sorpresos per aquesta iniciativa institucional, que les entitats oficials i cíviques de la Cerdanya haurien començat a fer.

Un petit fulletó, -potser un tríptic- amb un mapa comarcal i unes breus normes de conducta ens indicaven quins són els comportaments que qualsevol viatger o estadant de Cerdanya, tingués a bé respectar. Es tractava de breus normes de conducta, de veure el país i de conservar-lo a la manera que els cerdans han fet durant anys, sense menysprear els costums i les formes de vida que han estat i són tradició, com a elements del paisatge natural i del cerdanyisme. I tot plegat malgrat els canvis en l'estructura econòmica que la Cerdanya ha tingut en els darrers trenta anys, que han fet també canviar la seva fesonomia.

I direu, quines eren aquestes normes bàsiques de comportament de què parleu? Doncs, les més simples possibles, però també les més essencials, tot i no ser exhaustives, expressant però el sentir i el desig dels cerdans, que ens deien:

"Esteu a la Cerdanya, sigueu benvinguts! Us demanem que feu ús d'aquest decàleg com a norma general. És el respecte al país i a la gent, als usos i costums, al nostre patrimoni.

Primer : La Cerdanya és un país del Pirineu, que teniu a l'abast. I encara que mig partit per dos Estats, forma part d'una unitat històrica, geogràfica i lingüística.

Segon : El turisme és molt important i forma part del desenvolupament integral i intensiu de la comarca. I entenem que aquesta font econòmica no ha d'estar en contradicció amb d'altres activitats importants.

Tercer : Trobareu també que esteu en una comarca que té especificitats agrícoles concretes que no podeu menysprear ni desvalorar, sinó respectar i encoratjar. Igualment hi ha una altra font de vida, que és la ramaderia (vacum i cavallar) que cal protegir i ajudar, amb tots els elements que això comporta: camps d'herba, farratge, pas dels animals pels camins i prats, sons de les esvelles que els identifiquen, i molts altres. Per això us demanem que respecteu els usos agrícoles i ramaders

que trobareu en aquest País de l'Herba, precisament perquè formen part del paisatge que tant estimem, i perquè són el mitjà de viure de la pagesia.

Quart : Cuideu els boscos com si fossin jardins de casa vostra; no feu dels prats una carretera innecessària; no destrosseu els arbustos per "arramassar" els seus fruits (gerds, nabius, groselles, etc); no trepitgeu el neret i les orquídies ni la molsa per arribar millor als bolets; cuideu el sota bosc com ho feu amb la catifa del vostre menjador. Escolteu els sorolls del bosc i oloreu el perfum dels prats.

Cinquè : Penseu que vosaltres sou tanmateix els nous vinguts. Allà on sigueu, seguiu les tradicions del país.

Sisè : Col·laboreu amb les entitats cíviques i culturals de la Cerdanya.

Setè : No feu carreres de motocicletes dins dels pobles, ni de dia ni de nit. Procureu segar l'herba a hores que no molestin els veïns.

Vuitè : Prengueu consciència del ric patrimoni arquitectònic que la Cerdanya té: ens cal protegir-lo.

Novè : No aneu sols a la muntanya i no abandoneu mai el vostre grup. No llenceu ampolles ni papers, deixalles o llauanes. El bosc no és una deixalleria i els arbres són fràgils, encara que no ho sembli. Admireu i respecteu les flors que trobareu i no les colliu. De la riquesa vegetal feu-ne fotografies.

Desè : Compreu i mengeu els productes que la comarca elabora. És l'artesania que reneix, amb el vostre suport.

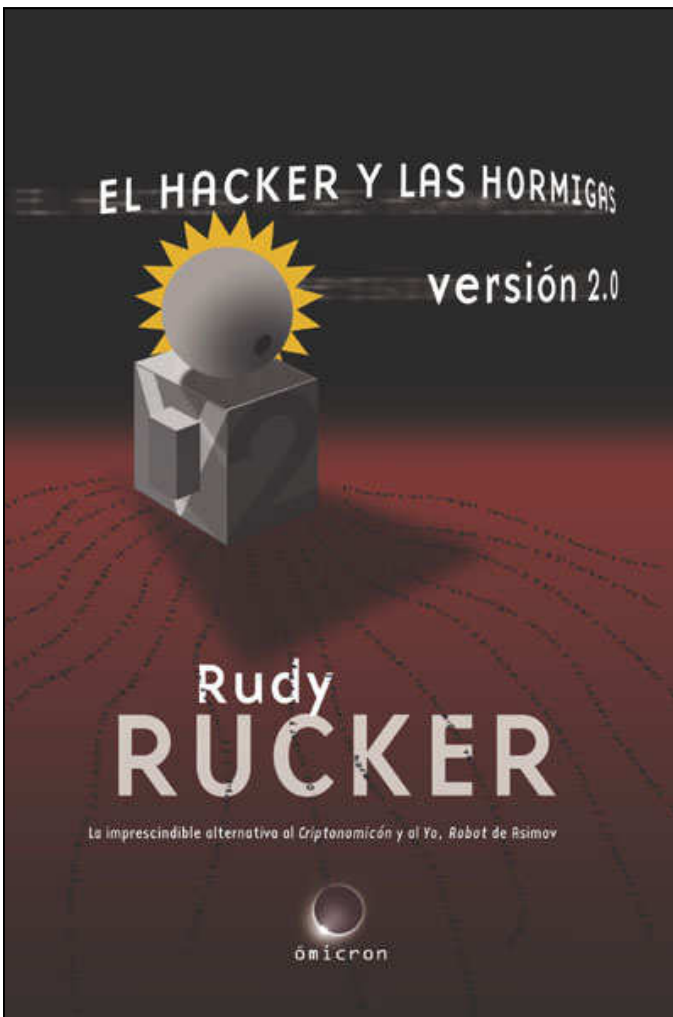
Tot això i molt més forma part del nostre patrimoni cultural que volem conservar. Voldríem desitjar-vos, doncs, una bona estada, que gaudiu de la tranquil·litat que heu vingut a buscar, i deixeu-vos endur per aquest "País de l'Herba", que us enamori i us faci feliços."

I jo mentalment hi vaig afegir : amén!

Ciència ficció: “El hacker y las hormigas”

Per Enric Quílez i Castro

El hacker y las hormigas
Rudy Rucker
Ed. Omicrón
282 pàgines

El hacker y las hormigas és un llibre excel·lent i deliciós... almenys des del punt de vista d'un friqui informàtic com qui subscriu aquest comentari. Amb això no vull dir que sigui un llibre dolent: té una trama entretinguda, uns personatges més o menys creïbles (tot i que potser, amb massa coincidències “casuals” als esdeveniments) i descriu força bé un món que, més que a la cantonada, el tenim ja entre nosaltres.

Però, como em va comentar un amic que es va començar a llegir el llibre, té molta xerrameca. Però molta. I això afebleix una mica la qualitat final del producte. Un altre inconvenient és la seva magnífica documentació. Tant, que de vegades es passa. Per exemple: és necessari especificar que l'antena del vehicle al qual té connectat l'ordinador és una lent de Fresnel? Multitud de detalls com aquest, faran les delícies dels tècnics, és a dir, informàtics i enginyers, però arrossegaran una mica la narració pels no “iniciats”.

És clar que no totes les xerrameques són rebutjables. Així, tenim el **Criptonomicón**, de Neal Stephenson, que és xerrameca en estat pur i amb molt bon resultat. I ja que parlo del **Criptonomicón**, **El hacker y las hormigas** s'assembla mol-

tíssim a allò que jo em pensava que seria el **Criptonomicón** abans de llegir-me'l.

La història tracta d'un consagrat *hacker* que treballa en una empresa de robòtica, qui es veu immers en poc temps en una conspiració d'abast insospitat i que és acusat injustament d'alliberar per la xarxa una mena de programa-virus, -les “formigues” del títol- que originen destrosses per tota la xarxa de televisions digitals i de com aconsegueix desembolicar la trama fins a descobrir què hi ha al darrere de tot.

És un llibre en què es parla d'intel·ligència artificial, comportament caòtic (la funció logística), telecomunicacions de tot tipus, realitat virtual, virus, llenguatges de programació (es veu que l'autor li té mania al Lisp), comportaments emergents, vida artificial, matemàtiques i tota una panòpia pròpia dels informàtics més recalcitants que farà les delícies... dels informàtics més recalcitants.

Malgrat això, intueixo que el llibre és perfectament comprensible encara no es tinguin grans coneixements tècnics. Al cap i a la fi, vivim immersos en la tecnologia i és molt difícil trobar-se plenament al marge d'aquesta. És a dir, que encara que no coneguem les notes concretes, ens sonen les melodies generals.

Segons Rudy Rucker, ell no escriu ciència ficció, sinó trans-realisme. Sincerament, no sé què vol dir. A mi no em sembla molt diferent d'allò que fa Stephenson o d'altres escriptors de *cyberpunk*, amb la diferència que Rucker sap molt bé què diu.

El hacker y las hormigas porta el subtítol de “**Versión 2.0**”, ja que sembla ser que es basa en una versió prèvia (la 1.0), que ha adaptat i modernitzat, sobre tot pel que fa a la terminologia, per tal que soni tot a segle XXI i res a segle XX. Això de versionar un llibre, em recorda una mica al **Release 1.0**, d'Esther Dyson.

En fi, un llibre entretingut, sense grans pretensions ni moralines, que es limita a plantejar-nos en quin estat se troben algunes branques de la informàtica avui dia i com poden afectar-nos les noves tecnologies que s'estan desenvolupant. Es llegeix força de pressa, sobre tot si es coneix una mica l'argot i com a principal “però”, diré que potser ofereix una imatge massa estereotipada dels *hackers*, una xic allunyada de la realitat actual, tot i que cal reconèixer que, a la majoria de les coses, fa una perfecta diana.

A les telúries: “La comunicació al Pirineu”

Per Enric Quílez i Castro

Dissabte 17 d'abril, a Puigcerdà va tenir lloc la conferència: *"Els mitjans de comunicació del Pirineu"*, a càrrec de Carles Pont, professor de Comunicació a la Universitat Pompeu Fabra i director de la revista **Cadí-Pedraforca**.

En Carles va realitzar afirmacions com que "tenir muntanyes és car", citant un geògraf suís o que hi ha una "ciutat" al Pirineu que va des d'Oliana fins a Font-romeu, incloent-hi Andorra, amb uns 100.000 habitants, per fer referència a la part més poblada del Pirineu català.

Aquestes afirmacions em van fer reflexionar. D'una banda, és cert que tenir muntanyes és car. Molt car. Encareix les comunicacions i dispersa la població, amb tot el que això representa. El Pirineu català és car de mantenir, ja que tot i representar una extensió molt important del Principal de Catalunya, està molt poc poblat.

I és clar, els pirinencs volem tenir, si no els mateixos serveis que els habitants de Barcelona, perquè potser això fóra utòpic, com a mínim sí els mateixos serveis fonamentals i bàsics: sanitat, educació, comunicacions i un cert accés a la cultura.

Una simple ullada al nostre entorn ens fa veure que això continua essent una quimera. Tenir muntanyes és car, així que la metròpoli, que concentra la major part de la població del país es limita a ignorar-nos i a mirar cap a un altre costat quan fem unes mínimes reivindicacions d'igualitarisme.

D'altra banda, aquesta *"ciutat dels Pirineus"*, d'Oliana fins a Font-romeu, incloent-hi Andorra és prou "sucosa" com per

invertir-hi. Potser un primer pas fóra obrir una delegació al Pirineu de TV3, cosa que serviria per donar a conèixer la realitat pirinenca arreu de les terres catalanes.

Carles Pont va disertar sobre el paper fonamental que tenen els mitjans de comunicació a l'hora de fer país i en va ressaltar la poca potència dels mitjans pirinencs que, llevat d'alguna excepció, no poden considerar-se mitjans del i per al Pirineu.

El ponent va mostrar gràfiques comparatives del minutatge televisiu que dedica TV3 a notícies relacionades amb l'àrea metropolitana de Barcelona en comparació amb aquelles que dedica al Pirineu i es va poder veure clarament el desert informatiu existent a les nostres comarques.

El tractament que es dona al Pirineu és el que donaria a un parc temàtic: ha nevat, així que podem pujar a esquiar. O pitjor, un tracte predatori: ha nevat, així que els rius baixaran plens pel desgel i tindrem aigua. A aquesta darrera actitud jo l'anomeno *"salivera hidrològica"*.

En Carles Pont També va fer una crítica als mitjans que parlen de Pirineu gironí o Pirineu lleidatà, quan el Pirineu no admet amb facilitat aquests adjectius. Tant Girona com Lleida estan relativament allunyat del Pirineu. En tot cas, s'hauria de parlar de les comarques específiques d'aquest Pirineu.

Si a Madrid es parla de cadascuna de les cinquanta províncies d'Espanya, deu ser encara més senzill des de Barcelona parlar de cadascuna de les quaranta-una comarques del Principat. De vegades ens queixem de la palla a l'ull aliè i no veiem la biga a l'ull propi.

Poesia

Per Jordi Forcada Nicolau

Estrella

L'estrella de la nit
d'un somni perdut
brilla feixuga
brilla poruga
brilla sincera
brilla romàntica
brilla covarda
brilla... i de cop i volta
fuig.

Cendra negra

Cendra negra que s'eleva com fum de l'ànima eterna
s'envoleia ben amunt, amunt, amunt fins que l'engoleix
el mantell de la dama fosca.

Cendra negra que s'entafora com un avís abans d'hora,
del vent prematura filla un cop de sort o de fortuna
com la lluna que l'encega.

Cendra negra que encara crema com branca de pi encesa,
consumint i pervertint tot aquell qui s'hi emmiralla
la seva dolça i dura cara.

Cendra negra que s'escapa com l'aigua entre les mans
corre ben avall, profunda i clara fins que s'escola
sota un vell faig.

Hipòcrites

La hipocresia
del qui aplaudeix sense glòria,
la mateixa efímera escridassada
del qui sense raó critica.

De l'inútil aplaudiment
a la burla més punyent,
fan el penós ridícul des
del més egoista al pur botifler.

No hi ha pas solució quan un
només es preocupa per omplir
el seu sarró a costa d'un veí,
a costa d'un servidor.

El clau

l
cla-
và
el
clau
per
la
cabota
encara que la sòlida taula no es deixés pas penetrar.

La boira

La tenebrosa llum de l'albada,
premonitori avís de la tronada,
foc del cel poruc
d'enyorança,
bes de l'infern on tothom
s'hi abraça,
aigua del fred que amb calor
avança,
que ens porta el miracle:
una bona pedregada.

Somriu

Somriu l'antiga deesa
mentre l'adoren a l'altar,
somriu la dona austera
quan no li falta el menjar.

Somriu, somriu,
que a l'hivern
el foc no és etern.

Somriu la cendra negra
quan una planta hi arrela,
somriu la flor més tendra
quan la calor la desperta.

Somriu, somriu,
que a la primavera
la llum t'espera.

Somriu la nocturna dama
amb el seu vestit de dol,
somriu la noia amada
quan tot just es pon el sol.

Somriu, somriu,
que a l'estiu
tota cuca viu.

Somriu la calma tensa
just abans de la pluja,
somriu la ferma vela
quan el vent no afluixa.

Somriu, somriu,
que a la tardor
tota cuca mor.

Activitats realitzades

Cicle sobre energies alternatives

Dissabte, 13 de febrer, a partir de les 16 hores, va tenir lloc a la Sala de Convencions de Puigcerdà, les I Jornades sobre Energies Alternatives de Cerdanya.

Van participar-hi com a ponents: el Sr. Josep M. Piguillem, en representació de l'empresa Efiener, que ens va parlar de l'energia solar; el Sr. Iván Fernández, en representació de l'empresa Biocalor i el Sr. Antoni Carulla, en representació de l'empresa Bioenergia, que ens van parlar de la biomassa; el Sr. Joan Escuer, president del Col·legi de Geòlegs de Catalunya, que ens va parlar de les diverses modalitats d'energies geotèrmiques; i la moderació va córrer a càrrec del periodista Guillem Lluch.

L'organització valora satisfactòriament el seguiment de l'activitat, a la que van participar activament unes quaranta persones en total, amb una mitjana d'uns trenta assistents per ponència.

Un moment de la taula rodona amb tots els ponents. D'esquerra a dreta: Guillem Lluch (moderador), Joan Escuer, Antoni Carulla, Iván Fernández i Josep M. Piguillem.

Principals conclusions sobre les ponències i la taula rodona posterior

Energia solar

- Les plaques solars tèrmiques no són estructures d'alta tecnologia, però pot dur a engany i cal un tècnic especialitzat per instal·lar-les.
- L'energia solar tèrmica es pot emprar tant per calefacció com per aigua calenta, tan d'ús domèstic com per a piscines.
- L'energia solar tèrmica en blocs de pisos pot comportar el canvi d'hàbits (hores de dutxa, per exemple) per adaptar-se més a l'horari solar natural.
- Cal fer un estudi acurat per a cada instal·lació.

- Les plaques solars es poden instal·lar fins i tot en edificis on no han estat previstes, però millor fer-ne una planificació a priori.
- L'orientació de les plaques solars depèn tant del rendiment tèrmic que se'n vulgui assolir com de l'impacte estètic sobre el paisatge.
- Les instal·lacions solars, mentre estiguin ven fetes i es mantinguin, s'amortitzen ràpidament i duren molts anys.

Biomassa

- Hi ha diferents tipus de processats de biomassa (troncs, estelles, pèl·let), de diferents tipus de fusta i obtinguts de maneres diferents (processos d'asseccament in situ o no, etc).
- També hi ha diferents tipus i mides de calderes de biomassa, des de calderes d'ús domèstic fins a grans instal·lacions industrials.
- El material combustible ha de disposar d'un cert espai d'emmagatzematge i el residu sec obtingut (cendra) és mínim.
- L'eficiència tèrmica depèn del tipus de fusta emprada i de la humitat que contingui el combustible.
- L'estella sol ser més fàcil d'obtenir localment, mentre que el pèl·let necessita d'una planta processadora per obtenir-lo.
- Les calderes de biomassa, a diferència de les gas o d'altres combustibles fòssils, són molt segures perquè no poden explotar.
- Pel que fa a l'obtenció de gasos d'efecte hivernacle, la crema de biomassa es considera neutra, ja que s'alliberen els gasos que al seu dia es van fer servir per fer créixer la planta.

Energia Geotèrmica

- N'hi ha de diferents tipus: energia geotèrmica d'alta temperatura, de baixa temperatura, pous canadencs, etc.
- L'energia geotèrmica d'alta energia aprofita un jaciment subterrani d'aigua en estat d'ebullició per produir energia elèctrica.
- L'energia geotèrmica de mitjana, aprofita jaciments d'aigua a més baixa temperatura per obtenir calor, generalment.
- L'energia geotèrmica de baixa energia empra el gradient tèrmic entre la temperatura de la superfície i la temperatura del subsòl per obtenir aigua calenta.

- Altres sistemes, com els difusors d'aire o els pous canadencs, d'origen tradicional, injecten aire fred de l'exterior a l'hivern o calent a l'estiu sota d'una construcció i el treuen canviat de temperatura per escalfar/refredar.
- La presència d'aqüífers subterranis o els diferents materials del subsòl poden modificar la conductivitat tèrmica del terreny i, per tant, el rendiment tèrmic de les instal·lacions.
- És més rentable per una instal·lació d'un tub a 100 metres que dos a 50 metres. També el diàmetre dels tubs modifica el rendiment tèrmic.
- Espanya es troba a la cua de la Unió Europea en instal·lacions geotèrmiques, encara que és tan bon lloc com qualsevol altre de la Unió per fer explotacions d'aquest tipus.

Consideracions generals

- És molt important que les cases estiguin correctament aïllades tèrmicament, especialment a la Cerdanya, on els hiverns són relativament rigorosos i les pèrdues en escalfament de les llars poden ser importants.
- Caldria fer servir l'energia solar passiva en el correcte disseny de les cases: orientació, tamany de les finestres, distribució de les estances, angles de les teulades, etc.
- És molt més fàcil integrar energies alternatives en el disseny de la casa si això es fa a priori, és a dir, abans de construir la casa.
- Les diferents energies alternatives no són mútuament excloents.
- Cal un estudi energètic previ abans de decidir-se per un tipus d'instal·lació o un altre.
- L'estalvi i l'ús racional de l'energia és una de les principals solucions per combatre el malbaratament energètic i per reduir les factures en calefacció o aire condicionat.

Taula rodona: "Tenen futur els joves a la Cerdanya?"

Dissabte, 20 de febrer del 2010, a les 18h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà, va tenir lloc la Taula Rodona que porta per títol: "Els joves tenen futur a la Cerdanya?". Hi van intervenir com a ponents: Rubén Galera (Llicenciat en Enginyeria Informàtica), Montserrat Carretero (Llicenciada en Dret), Roser Bombardó (Llicenciada en Ciències Ambientals i fundadora de l'empresa de tractaments ambientals) i Jaume Piguillem (estudiant de periodisme a la UAB).

Les principals conclusions del debat foren les següents:

- Els joves tenen futur a la comarca depenent del tipus d'estudis o de professió que vulguin exercir. Per professions superespecialitzades de les quals no hi hagi demanda a la comarca, difícilment podran exercir i molts cops han de crear la seva pròpia empresa per exercir d'allò que han estudiat.
- És cert que la baixa demografia de la Cerdanya dificulta segons quines professions, però també la manca de competència respecte la que impera a la ciutat fa més fàcil assolir un cert nivell de vida.
- Les perspectives de promoció a la ciutat o la qualitat de vida en l'entorn de Cerdanya, són la base de les decisions dels joves. L'entorn social conservador, segons ells, provoca que els joves cerdans no siguin especialment emprenedors.
- Els joves creuen que les administracions haurien d'oferir més ajuts per tal que es poguessin establir professionalment a la comarca i disminuir, així, la inexorable fuga de cervells que any rere any delma la comarca, que no és exclusiu del Pirineu o de les àrees de muntanya, sinó que afecta les àrees rurals d'arreu. L'emigració provocarà a la llarga que els treballadors que restin a la comarca tinguin un baix perfil formatiu.

Taula rodona amb tots els ponents. D'esquerra a dreta: Guillem Lluch (moderador), Montserrat Carretero, Rubén Galera, Roser Bombardó i Jaume Piguillem.

Conferència: “La Cerdanya postmoderna”

Dissabte, 27 de febrer, a les 18h, va tenir lloc a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà la conferència "La Cerdanya postmoderna", a càrrec del reconegut Doctor en Psicologia Ambiental per la Universitat Autònoma de Barcelona i professor de la Universitat Oberta de Catalunya, Sr. Josep Vivas i Elias.

En Josep Vivas ens va oferir una visió particular de com la realitat de la Cerdanya s'ha anat transformant al llarg del segle passat, emfasitzant, sobretot, el seu tram final i, destacant abundantment la impactant metamorfosi que ha sofert al llarg de les dues últimes dècades a partir de la proliferació, al llarg del territori cerdà, del fenomen de les segones residències (sobretot a partir de la inauguració del Túnel del Cadí).

Des d'aquest punt de vista, analitza i compara el territori cerdà i l'àrea metropolitana de Barcelona des del prisma de la psicologia la geografia urbanística i destaca la importància que ha tingut la metròpoli barcelonina i la tecnologia en l'evolució social de la comarca i com ha modificat el paisatge i la identitat ceretana, fins al punt que l'hem de considerar com un extrem de la metròpoli barcelonina amb tot allò que comporta des del punt de vista social, econòmic i urbanístic.

La conferència va ser seguida per unes 50 persones i el públic va intervenir massivament durant el torn de preguntes, manifestant, en general, un gran interès pels problemes urbanístics de la comarca i pel futur d'aquesta.

Josep Vivas, en un moment de la conferència.

Conferència i Exposició: Fenòmens meteorològics

Dimarts dia 23 de març, a les 20,15h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà i coincidint amb el Dia Internacional de la Meteorologia va tenir lloc la presentació del llibre "Conèixer els núvols", de Jordi Mazón Bueso i Marcel Costa Vila, publicat per l'editorial Cossetània i organitzat pel Grup de Recerca de Cerdanya.

Jordi Mazón Bueso (Barcelona, 1973) és llicenciat en Física i màster en climatologia aplicada per la Universitat de Barcelona. Professor associat al Departament de Física Aplicada de la Universitat Politècnica de Catalunya, i de física a l'ensenyament secundari. Secretari general de l'Associació Catalana d'Observadors Meteorològics (ACOM), i membre de l'Associació Catalana de Comunicació Científica. És autor de nombrosos articles i llibres de divulgació científica, sobretot en l'àmbit de les ciències de l'atmosfera. Marcel Costa Vila (Barcelona, 1960) és llicenciat en biologia i afecionat a la meteorologia. Es dedica a la docència de les ciències a secundària. És autor de llibres i articles de divulgació i recerca científica sobre temes diversos, especialment meteorologia i alguns llibres de text. És membre vocal de l'ACOM. Ha impartit diversos cursos i xerrades de divulgació de la meteorologia i la climatologia, adreçades a professionals de l'ensenyament i al públic en general.

Els autors ens van oferir una xerrada sobre la meteorologia, que va concloure amb un experiment en què van crear un núvol dins d'una ampolla d'aigua.

També es va dur a terme la presentació del seu llibre.

Coincidint amb la xerrada, des del dia 15 de març fins al dia 4 d'abril, a la Sala d'Exposicions temporals del Museu Cerdà es va poder veure una exposició fotogràfica sobre fenòmens meteorològics, realitzada conjuntament entre el Grup de Recerca de Cerdanya i l'ASFOCE (Associació de Fotografia de Cerdanya).

Portada del llibre

Cartell anunciador de l'exposició

Conferència: “El 10 d’abril i els atacs carlins a Puigcerdà”

Dissabte, 10 d'abril del 2010, va tenir lloc a les 17h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà la conferència titulada: "El 10 d'abril i els atacs carlins a Puigcerdà", en commemoració d'aquesta efemèride. La conferència va ser a càrrec d'en Joan Manel Casanovas i de Josep Viladesau i va comptar a una seixantena de persones.

La conferència es va estructurar en tres parts. La primera va ser l'emissió del documental sobre els fets del 10 d'abril realitzat el seu dia pel Sebastià Bosom. La segona part, va ser una exposició sobre els personatges que van participar als fets del 10 d'abril, tant liberals com carlins. Finalment, es va fer una crida a la reconstrucció de l'estàtua del general Cabrinetty aprofitant les reformes urbanístiques empeses per l'actual equip de govern municipal.

El 10 i l'11 d'abril, com van recalcar els conferenciats, són un símbol de la resistència puigcerdanesa davant de l'adversitat, però també són un símbol de la defensa dels nostres trets diferencials, així com de la unitat de la societat davant dels problemes.

El Sr. Viladesau, que havia participat de petit en la festa del 10 d'abril, va recordar algunes anècdotes sobre aquesta celebració i va remarcar que en el seu dia era molt celebrada per tots els vilatans i recordava haver portat en processó el sabre que el general Cabrinetty va donar a la Vila i que presidia els plens municipals i que va desaparèixer durant l'incendi de l'Ajuntament.

El Grup de Recerca de Cerdanya vol ser partícip de la recuperació de la Festa del 10 d'abril i té intenció d'anar convocant diversos actes en futures edicions per tal de retornar a l'esperit inicial de la festivitat del 10 d'abril.

Fotografia dels ponents: en Josep Viladesau i en Joan Manel Casanovas. A l'esquerra, la maqueta del monitor Puigcerdà.

Conferència: “Els mitjans de comunicació del Pirineu”

Dissabte, dia 17 d'abril, a les 18h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà va tenir lloc la conferència: "Els mitjans de comunicació del Pirineu", a càrrec de Carles Pont, professor de Comunicació a la Universitat Pompeu Fabra i director de la revista Cadí-Pedraforca, organitzada pel Grup de Recerca de Cerdanya dins del cicle de conferències sobre temàtica pirinenca.

El ponent va realitzar afirmacions com que "tenir muntanyes és car", citant un geògraf suís o que hi ha una "ciutat" al Pirineu que va des d'Oliana fins a Font-romeu, incloent-hi Andorra, amb uns 100.000 habitants, per fer referència a la part més poblada del Pirineu català. Carles Pont va dissertar sobre el paper fonamental que tenen els mitjans de comunicació a l'hora de fer país i en va ressaltar la poca potència dels mitjans pirinencs que, llevat d'alguna excepció, no poden considerar-se mitjans del i per al Pirineu. El ponent va mostrar gràfics comparatius del minutatge televisiu que dedica TV3 a notícies relacionades amb l'àrea metropolitana de Barcelona en comparació amb aquelles que dedica al Pirineu i es va poder veure clarament el desert informatiu existent a les nostres comarques.

També va fer una crítica als mitjans que parlen de Pirineu gironí o Pirineu lleidatà, quan el Pirineu no admet aquests adjectius. En tot cas, s'hauria de parlar de les comarques específiques d'aquest Pirineu. Carles Pont va afirmar que si a Madrid es parla de cadascuna de les cinquanta províncies d'Espanya, deu ser encara més senzill des de Barcelona parlar de cadascuna de les quaranta-una comarques del Principat. Carles Pont també va fer notar que la Cerdanya, per la seva especificitat fronterera, partida entre dos estats i entre diverses administracions provincials i cantonals, no acaba de trobar el seu lloc en una macrounitat comarcal (vegueria) i que segons per quines coses, tira cap a Girona o cap a Lleida i segons per què, cap a Manresa o Barcelona.

Finalment, el ponent va dir que a l'hora de construir la vegueria de l'Alt Pirineu i Aran, s'hauria d'haver començat per mesures relativament simples, com disposar de mitjans de comunicació propis al Pirineu i que una primera mesura hauria estat dotar el Pirineu d'una delegació fixa de TV3 (a part de l'existent a l'Aran, que és un cas especial).

Carles Pont en un moment durant la conferència.

Conferència: “La primera floració del Pirineu”

Dissabte, dia 24 d'abril, a les 18h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà va tenir lloc la conferència "La primera floració del Pirineu", a càrrec del naturalista i president del Grup de Recerca de Cerdanya, Enric Quílez. Aquest acte pertany al cicle d'enguany sobre conferències de temàtica pirinenca que organitza el Grup de Recerca de Cerdanya.

A la conferència es varen mostrar imatges sobre la flora que podem trobar al Pirineu des del gener fins aproximadament l'1 de maig, amb les corresponents explicacions de cada espècie. L'acte cloqué amb nombroses preguntes del públic sobre la flora autòctona de la comarca i també alguns dels assistents van expressar la seva satisfacció sobre el contingut de la conferència, tot evidenciant l'interès que suscita aquesta temàtica a Cerdanya.

Les fotografies pertanyen a Francesc X. Esteban i Gael Pigui-lem, membres del GRC i col·laboradors assidus a les sortides botàniques que s'organitzen des del Grup de Recerca de Cerdanya.

El conferenciant, Enric Quílez, va anunciar que estan preparant un llibre sobre la flora de la Cerdanya i del Capcir, ja que no hi cap llibre específicament d'aquest àmbit geogràfic de caràcter enciclopèdic i va anunciar que la intenció era de tenir-lo enllestit per l'any 2011.

Enric Quílez durant la conferència.

Presentació de la subscripció popular a favor de la reconstrucció de l'estàtua del general Cabrinetty

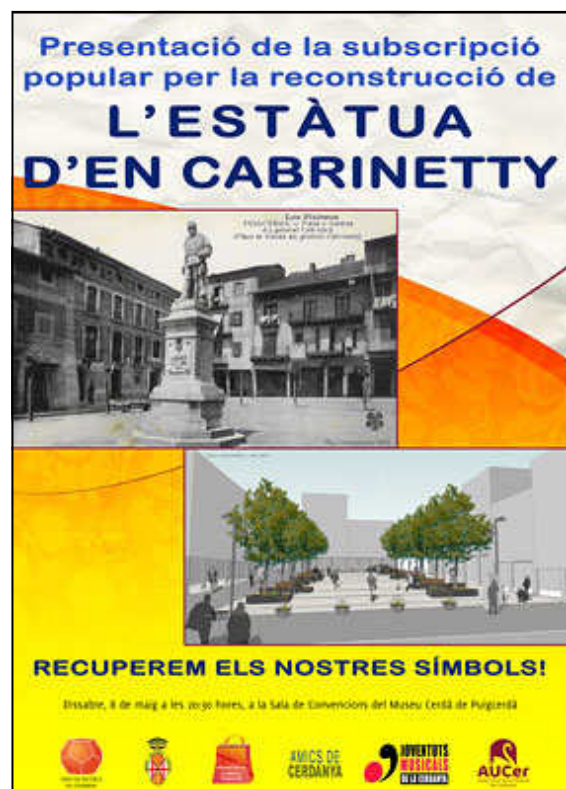
Dissabte, dia 8 de maig, a les 20,30h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà, va tenir lloc la celebració d'un acte de presentació de la plataforma d'entitats culturals de Puigcerdà que recolzen la reconstrucció de l'estàtua del general Cabrinetty i una qüestació popular a fi i efecte de portar-la a terme.

L'acte va constar amb la presència del regidor Lluís Casanovas, en representació de l'Ajuntament de Puigcerdà i de representants de les diverses entitats que donaven suport a la plataforma: Institut d'Estudis Ceretans, Amics de Cerdanya, Grup de Recerca de Cerdanya, Associació de Comerciants de Puigcerdà, Joventuts Musicals de la Cerdanya i Associació Universitària de la Cerdanya.

Es van realitzar una sèrie de parlaments breus per part de les entitats que donen suport a la reconstrucció de l'estàtua del general Cabrinetty i es van exposar els motius pels quals es considera oportuna aquesta iniciativa i els avantatges que pot representar per la Vila.

Entre els més destacats, el sentit d'unitat i el simbolisme dels fets del 10 d'abril, la il·lusió pel futur, l'augment del patrimoni arquitectònic i turístic de la Vila, la recuperació de la memòria històrica i l'agraïment.

El regidor Casanovas va anunciar que l'Ajuntament donava recolzament a la proposta i que faria una primera donació des de l'Àrea de Cultura per valor de 600 euros. Posteriorment s'han afegit a la campanya Ràdio Pirineus, la Biblioteca Comtat de Cerdanya, l'Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà, el Museu Cerdà, l'Associació de Fotografia de Cerdanya i l'Associació de Dones. S'espera encara la inclusió de més entitats a la plataforma.

Conferència: “Els Cadell i els setges al castell d’Arsèguel”

Dissabte, dia 15 de maig, a les 18h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà, el Grup de Recerca de Cerdanya (GRC) va organitzar una conferència que portava per títol: "Els Cadell i els setges del castell d'Arsèguel. El bandolerisme a la Cerdanya i el Baridà", a càrrec de l'historiador alturgellenc Lluís Obiols, president de l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell (IECAU).

La conferència va parlar sobre finals del segle XVI, època en què el país es trobava dividit entre dos faccions de bandolers: els nyrreros i els cadells. L'any 1592 va tenir lloc la presa del castell d'Arsèguel, d'on era senyor Joan Cadell, enfrontat amb el poder reial.

L'historiador Lluís Obiols va explicar que, lluny de ser un simple episodi local més de bandolerisme, va esdevenir una qüestió d'estat, ja que implicava la corona espanyola i la francesa i que va ser el mateix rei Felip II qui va ordenar prendre el control de la situació i posar fi a les bandositats que assolaven l'Urgell i la Cerdanya i, de fet, mitja Catalunya.

La conferència va ser seguida per una seixantena de persones, els quals van realitzar algunes preguntes sobre detalls del setge en acabar la conferència i s'emmarca dins del conveni de col·laboració que han signat l'IECAU i el GRC.

Lluís Obiols durant la conferència.

Exposició fotogràfica: “El regne de les compostes”

Des de l'11 al 30 de maig de 2010, va tenir lloc a la Sala d'Exposicions Temporals del Museu Cerdà de Puigcerdà l'exposició fotogràfica "El regne de les compostes", organitzada pel Grup de Recerca de Cerdanya.

L'exposició és un viatge a través de les diferents espècies de flors compostes que podem trobar a les comarques de la Cerdanya i del Capcir i està complementada amb plafons explicatius. A més a més, cada fotografia consta d'una etiqueta identificativa on s'explicita el nom científic de la flor, els noms comuns que pugui tenir i, si n'hi ha, els noms comuns que rep a la Cerdanya.

Les fotografies són dels fotògrafs Francesc X. Esteban i Gael Piguillem.

Pancarta exterior anunciadora de l'exposició.

Vista de l'exposició.

Fòrum Cerdanya: "Ètica i Bolets"

Dissabte, dia 29 de maig, a les 18:00 h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà va tenir lloc la sessió inaugural del FÒRUM CERDANYA, amb la taula rodona – debat "Civisme i bolets", dins de la IX Trobada Micològica de Primavera.

Amb la finalitat de debatre sobre la realitat cerdana i els problemes i interessos dels cerdans, el Grup de Recerca de Cerdanya inicia un cicle de taules rodones – debats sota la denominació de "Fòrum Cerdanya", amb la intenció de dotar la comarca d'un marc estable on es reflexioni sobre allò que realment interessa a la gent, defugint debats estèrils i artificiosos i amb la participació de la pròpia gent de la comarca.

Les qüestions que es varen tractar en aquesta primera sessió van ser si calia limitar l'accés a la muntanya per la recollida de bolets; si la massificació afecta negativament els ecosistemes; si la fal·lera micòfaga que actualment observem és una moda passatgera o és un fenomen més profund; o si programes de televisió com "Caçadors de Bolets" han afectat la conducta dels catalans a l'hora d'anar a caçar bolets.

Cartell de la 9a Trobada Micològica i del Fòrum Cerdanya.

Durant un moment del debat.

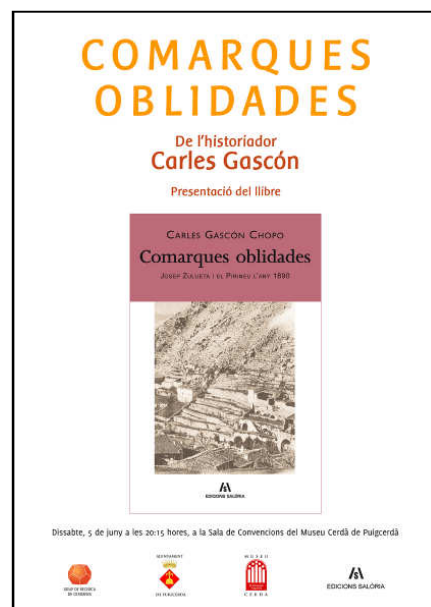
Presentació del llibre: "Comarques oblidades"

Dissabte dia 5 de juny, a les 20,15h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà, el Grup de Recerca de Cerdanya i l'editorial alturgellenca Salòria van organitzar la presentació del llibre "Comarques oblidades", de l'historiador Carles Gascón.

El llibre tracta de la visió que tenia Josep Zulueta, fundador de la cooperativa Cadí de la Seu, de les comarques pirinenques de la Cerdanya i l'Alt Urgell a finals del segle XIX i a començament del segle XX, que es troba recollida en un seguit d'articles que va publicar al diari "LA VANGUARDIA".

Carles Gascón és historiador i està especialitzat en l'època medieval, tot i que també toca altres períodes de la història pirinenca. Ha publicat Càtars al Pirineu català (2003) i, junt amb la Teresa Font Juanati, Els retaules gòtics de la vall de la Vansa i Tuixén (2006), així com nombrosos articles en publicacions catalanes i estrangeres. Després Actualment exerceix de tècnic de patrimoni al Consell Comarcal de l'Alt Urgell.

La presentació va constar amb la participació de l'historiador Alfred Pérez-Bastardas, que va glossar la trajectòria política de Zulueta i, a continuació, en Carles Gascón va explicar el contingut del seu llibre.

Cartell de la Presentació del llibre.

Carles Gascón durant la presentació del llibre.

Trobada a Arbeca de centres d'estudis de Lleida

Dissabte, 12 de juny de 2010, va tenir lloc a Arbeca (Les Garrigues) una trobada de centres d'estudis de les comarques de Lleida organitzat per la Coordinadora de Centre d'Estudis de Parla Catalana (CCEPC) i per l'Institut Ramon Muntaner.

La finalitat de la trobada era posar en comú idees i projectes de les diferents entitats, mostrar publicacions, intercanviar experiències i presentar els nous centres adherits, com va ser el nostre cas.

La trobada va constar d'una sèrie de xerrades i parlaments on es van exposar els principals projectes de cada centre d'estudis i es va parlar d'alguns projectes de caràcter global patrocinats pel CCEPC.

La jornada va concloure amb un dinar de germanor.

Alguns dels ponents de la Jornada.

D'esquerra a dreta: Lluís Obiols, President de l'Institut d'Estudis Comarcals de l'Alt Urgell; Erola Simon, cap de l'Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà; Enric Quilez, president del Grup de Recerca de Cerdanya.

Conferència: "La llengua i l'escriptura ibèrica a la Cerdanya"

Dissabte, dia 19 de juny, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà, el Grup de Recerca de Cerdanya va organitzar, a les 18h, la conferència que porta per títol: "La llengua i l'escriptura ibèrica a la Cerdanya", a càrrec de Joan Ferrer i Jané, especialista en la matèria.

A la conferència es va fer un repàs de les diferents escriptures paleohispàniques de la península Ibèrica, posant èmfasi a l'alfabet ibèric nord-oriental. A continuació es van desenvolupar les diferents hipòtesis sobre l'origen i parentius de la llengua ibèrica i finalment es va parlar del corpus d'inscripcions ibèriques en roques que trobem a la Cerdanya.

Segons Joan Ferrer, la Cerdanya és un cas excepcional en aquest sentit, ja que conserva la major part de les inscripcions ibèriques sobre roca que es coneixen a la península ibèrica. De pas, va anunciar el descobriment de 9 noves inscripcions que no es coneixien fins ara.

D'altra banda, es tracta d'inscripcions molt peculiars, d'estil lingüístic diferent a la d'altres inscripcions sobre ceràmica o sobre plom trobades a la península. Això podria apuntar, juntament amb les dades que recentment s'estan obtenint de les excavacions del Castellot de Bolvir, a una cultura autòctona diferenciada de la d'altres indrets.

La xerrada va concloure amb algunes preguntes de la quarantena de persones que van escoltar la conferència, que va aixecar un notable interès.

Inscripció ibèrica de Bolvir.

Joan Ferrer i Jané durant la seva conferència.

Fòrum Cerdanya: "La Cerdanya fa cent anys"

Dissabte, dia 26 de juny, a les 18h, a la Sala de Convencions del Museu Cerdà de Puigcerdà, el Grup de Recerca de Cerdanya va organitzar la segona sessió del "Fòrum Cerdanya", que porta per títol: "La Cerdanya fa cent anys", amb participants que ens van explicar de primera mà com era la vida a Puigcerdà i la Cerdanya a començament del segle XX.

Els ponents varen ser Enric Orús i la seva mare, Olga (Aldegunda) Aguilar, en Joaquim Bosom i l'Angelita López.

L'Olga Aguilar té 99 anys i té el número de soci 22 del F. C. Barcelona. Va néixer a Puigcerdà i hi va viure fins als 14 anys, quan va marxar a Barcelona. Malgrat això, sempre ha mantingut contacte amb la Cerdanya i ha pujat amb molta freqüència i ha transmès el seu amor per la comarca al seu fill Enric, que la va acompanyar a la taula rodona.

El Joaquim Bosom prové de Guils, tot i que viu a Puigcerdà des de fa dècades. Va fer de roder durant molts anys i posteriorment va obrir una botiga de llegums cuits a Puigcerdà. Com a entreteniment, fa maquetes d'antigues eines i màquines del camp.

L'Angelita López és filla de Puigcerdà i participa sempre que pot a tots els actes cívics i culturals de la Vila. És molt coneguda a Puigcerdà i ens demana que parlem del Puigcerdà que va des del final de les carlinades fins a la guerra civil, ja que creu que és una època molt oblidada i va ser molt important, ja que va ser quan es va construir el Puigcerdà modern.

Va actuar com a moderador, l'Alfons Mills, membre de la Junta del Grup de Recerca de Cerdanya.

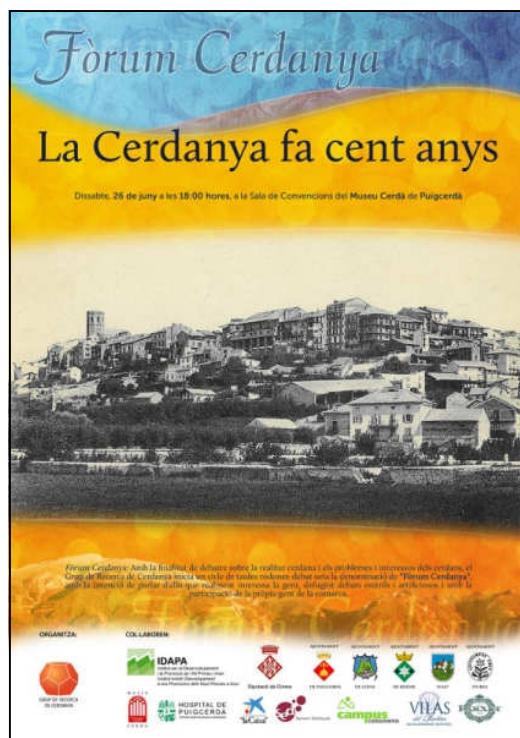
La taula rodona va tenir un funcionament un pèl diferent d'altres edicions i va consistir en una sèrie de rodes de preguntes específiques a cada ponent, tot i que algunes -com el record de l'arribada del tren- van ser comunes per a tots ells.

L'Olga Aguilar recordava molt bé com era l'antic convent de clausura on es va celebrar el fòrum i recordava com una noia molt jove i va entrar a la congregació de germanes de clausura, cosa que la va impressionar moltíssim. També ens va parlar de quan anava a treballar a la fàbrica de filats de cal Naudó, de com jugaven amb les amigues o de l'antic bar, propietat del seu oncle, que ocupava l'actual edifici de cal Massip i que era on vivia.

L'Angelita era veïna de l'Olga, ja que també vivia al carrer Escoles Pies, llavors carrer de la Revolució. Ens recordava com era la plaça Cabrinetty de llavors, lloc on anava a jugar amb els amics, especialment amb un noi que feia de torero i que tenia aquest vestit. També ens parla de l'època dels bombardejos, que ella va viure a França, perquè la van portar per protegir-la. També ens va dir que llavors gairebé tothom sabia llegir i escriure i que això era degut a la gran quantitat d'escoles i de centres religiosos que feien tasques d'escolarització.

El Joaquim Bosom ens parla primer de quan estava al mas a Guils i havia d'anar a portar la llet a Puigcerdà i de com n'era de dur especialment a l'hivern. També recorda molt bé l'arribada del tren, el 1922, ja que el seu pare el va portar a coll-i-bé fins a prop de l'estació. Després va aprendre l'ofici de roder amb un mestre molt exigent i ens va explicar, per exemple, com va fer un carro de circ per una pel·lícula que es va filmar a Puigcerdà.

La sessió va ser molt entranyable i tots van explicar anècdotes de la seva època. Una cosa en què van coincidir tots és que antigament els hiverns eren molt més durs i que nevava molt més que no pas ara i que la cosa s'agreuja amb les fortes ventades que feia després de nevar. També tots recorden molt bé l'impacte que va suposar l'arribada del tren a la Vila o la destrucció de l'església de Santa Maria durant la guerra civil a pic i pala.

Cartell anunciador de l'activitat.

D'esquerra a dreta: Angelita López, Joaquim Bosom, Olga (Aldegunda) Aguilar, Enric Orús i Alfons Mills (moderador).

Nit Màgica de Poesia i Música a Bellver de Cerdanya”

Dissabte, 26 de juny, a les 22h, a l'església de Sant Serni de Coborriu, situada a l'entrada de la vall de l'Ingla, al municipi de Bellver de Cerdanya, va tenir lloc, com ve essent habitual des de fa molts anys, la Nit Màgica de la Música i la Poesia per donar la benvinguda a l'estiu.

L'acte va consistir en la lectura de poemes per part del Grup de Teatre de Bellver, seleccionats per Enric Quílez (GRC). Els poemes es van dividir en tres blocs:

* 16 poemes de Màrius Torres, en commemoració amb el centenari del seu naixement.

* 16 poemes de Salvador Espriu, en commemoració amb el vint-i-cinquè aniversari de la seva mort.

* 16 poemes de Joan Maragall, en commemoració amb el cent cinquantè aniversari de la seva mort i com a acte de l'Any Maragall que se celebra enguany.

Entre bloc i bloc de poemes, la Simone Lambregts (violí) i el Carles Sans (acordió) ens van interpretar temes tradicionals del Pirineu i d'Irlanda.

En cloure l'acte, vam poder gaudir a l'exterior de l'església d'una magnífica foguera, coca i moscatell, amb una preciosa lluna plena de fons en el marc incomparable de la vall de l'Ingla.

L'església de Sant Serni de Coborriu.

Sortides botàniques guiades

Enguany han tingut lloc un seguit de sortides botàniques guiades a diferents punts de la Cerdanya i del Conflent en petits grups, a fi de conèixer i fotografiar la flora cerdana i capcinesa.

Fins al moment, les sortides han estat les següents:

1. Sortida al pont del Soler, a veure els lliris de neu.
2. Sortida al pont del Soler per veure la flora primerenca, als prats de la Pia i a Prats.
3. Sortida a Quers (vall del Querol) i a l'estany de Calvet (Capcir) per veure la dent de ca.
4. Sortida a la vall de Pi, al tossal de cal Manxot i a la vall de Ridolaina.
5. Sortida a Guils, al tossal d'Isòvol i a roca Castellana (Alp).
6. Sortida a Eina, Cortàs i Ordèn.
7. Sortida al tossal d'Isòvol, Prullans, vall de la Llosa i Martinet.
8. Sortida a la vall d'Eina.

Participants en algunes de les sortides botàniques.

Un final 'Made in Hollywood'

Per Dani Ramos

Font: <http://cines-olvidados.blogspot.com/>

A la granja, al costat del casino, tres carrers per sota dels anuncis de llenceria femenina, surt el sol amb el quiquiriquí d'un gall. És un típic dia a Facebook. Entre les invitacions a esdeveniments i les suggeriments de pàgines, trobo un grup que algú ha pensat que em pot interessar. El títol, "jo també vull un cine decent a puigcerdà", promet. Miro el mur de l'esmenat grup un parell de vegades i arribo a la conclusió que no fa per mi, ja que es tracta d'un grup per gent que necessita moltes sales per anar al cinema, ulleres 3D a cada seient, entrades per dos euros i partits de futbol en directe, que no m'agraden gens.

Tot i no sentir-me identificat amb el grup, sí que em fa reflexionar una estona. Els darrers anys de la seva història, la indústria cinematogràfica s'ha vist abocada a una sèrie de canvis substancials per tal d'amotllar-se a un públic la filosofia del qual sembla ser "més és millor".

Avui dia la tendència és el cinema de piratècnia, l'espectacle audiovisual, mentre lentament desapareixen aquelles pel·lícules més petites que aposten per la narració per sobre de l'espectacularitat. Per exemple, aquest any ha vist la llum aquella pel·lícula suposadament revolucionària que era *Avatar*. L'obra de Cameron és un excel·lent entreteniment lleuger per, literalment, fer flipar els espectadors, però no és res més que això, perquè ni guió ni forma ni res de res. El film de James Cameron s'ha venut com el resultat d'un llarg procés de refinament tecnològic en el camp de l'estereoscopia - el famós 3D - però que no fa més que accentuar la sensació que el cinema com el coneixem està a punt de desaparèixer. El 3D és igual de vell si no més que el cinema convencional. Al llarg de la història se li han trobat aplicacions amb més o menys èxit, però sempre ha estat present, per exemple a les pel·lícules de terror dels anys vuitanta o al típic IMAX. El fenomen que vivim és producte d'una sèrie d'estratègies per part de les grans multinacionals amb interessos en el món de l'audiovisual. Ja que les noves tecnologies han afavorit la pirateria, també han de ser la solució al declivi que pateix el cinema actual. Com ja passés amb el color, ara es pretén que el 3D sigui aquell tret diferenciador entre el cinema i el que podríem

anomenar entreteniment domèstic. L'inconvenient es planteja quan els hàbits del consumidor de cinema han canviat de manera dràstica.

Ha desaparegut l'hàbit d'anar al cinema, la litúrgia d'aquells que setmanalment assistien a una projecció. Hom ho comprèn. Resulta infinitament més còmode quedar-se a casa, aprofitar l'ample de banda contractat i veure la pel·lícula en inferior qualitat però a un preu ridícul i sense aixecar-se del sofà. Crec que avui dia tothom ho fa o ho ha fet alguna vegada. I això no hi ha avenç tècnic que ho subsani. En un moment o altre, la indústria del cinema haurà de fer balanç i s'adonarà que el futur és la distribució a través d'internet, passant l'exhibició en sales a un segon terme, com a fet merament anècdotic. És més que significatiu que la pel·lícula *Avatar* hagi recautat 2.000 milions d'euros mentre produccions més modestes no han guanyat ni per recuperar la inversió feta. Sembla com si retrocedíssim cap a aquell cinema més primitiu que s'exhibia en fires ambulants i que reunia a pobles sencers un cop o dos l'any. Per aquest motiu, aquells cinemes petits, com per exemple el de Puigcerdà, viuen un dia a dia fosc i pateixen pel seu demà. Perquè és quasi impossible assolir la inversió que suposa la renovació dels aparells de projecció per tal d'adaptar-los a la nova moda tenint la sala mig buida la major part del temps.

La pàgina web "Cines Olvidados" (<http://cines-olvidados.blogspot.com/>) es dedica a recordar a tothom que hi entri que estem perdent quelcom. I, lamentablement, algú dia hauré de fer una foto a l'edifici on tota la vida hi havia hagut el CinemaAVINGUDA de Puigcerdà i hauré d'enviar-la a "Cines Olvidados" per deixar constància d'una mort més. Perquè diàriament tanquen un cinema al nostre país. I el problema no és que els substituïssin per multisales, que continuen essent impersonals, fredes i poc carismàtiques, sinó que en el seu lloc hi col·loquen parquings o centres comercials. I això és degut a que no anem al cinema. Ni per A ni per B. Ens sembla car, o que la pel·li és molt dolenta, o bé que sense 3D no val la pena, o qualsevol altra excusa. Però la realitat és que ens hem acostumat a tenir l'entreteniment a un click de distància, i això comporta que no valorem les pel·lícules com ho fèiem abans. L'interès pel cinema, i la cinefília en general, ha minvat alarmantment, com ho fa palès la desaparició també de filmoteques i cineclubs. Convido a pensar-hi un moment i a fer una mica d'autocrítica, perquè hom està convençut que d'aquí uns anys mirarem enrere amb nostàlgia tot recordant l'emoció i les hores passades a les palpetes, sol però acompanyat.

D'esquenes al call

Per Gerard Cunill

Foto: Oriol Mercadal

Benvolguts lectors, estic molt entusiasmada de poder escriure una columna en aquesta nova revista, també estic entusiasmada pel fet que podré parlar sobre les qüestions que afecten la nostra comarca i en especial, sempre que sigui possible, parlaré sobre la joventut cerdana, que és la franja d'edat que represento jo.

Avui aprofito que últimament a Puigcerdà s'està parlant sobre la recuperació del patrimoni cultural i sobre la memòria històrica, amb el tema de l'estàtua del general Cabrinety, per parlar d'un tema referit a això. Vull parlar-vos del call de Puigcerdà.

Fa un temps, a Puigcerdà, es va realitzar el projecte d'unes excavacions al costat del carrer de Sant Agustí, a una petita placeta entre aquest carrer i la plaça del call, on actualment hi ha construït un edifici de protecció oficial. El projecte de construcció d'aquest bloc de pisos incloïa que el subsòl es deixaria un espai on es podrien observar les poques restes que queden del call jueu de Puigcerdà. Segons l'ajuntament, aquest espai s'havia d'adaptar i museïtzar.

Com molts vilatans de Puigcerdà sabeu allà no s'hi ha fet mai res després de la construcció del citat edifici. Aquest petit espai ha quedat oblidat.

I la pregunta que llenço a l'aire és – Algun dia es farà alguna cosa amb les escasses restes del call de Puigcerdà? O es deixarà perdre una de les poques o úniques mostres arqueològiques de la vila?

El que si se es que si no es fa alguna cosa en aquest espai, quedarà oblidat per sempre i consegüentment aquestes restes quedaran malmeses amb el pas del temps. Això farà que Puigcerdà perdi un altre testimoni de la seva història.

Crec que el call, per molt reduït que hagi quedat, després de la brutal destrossa que en van fer per construir el parking subterrani, s'han d'intentar conservar el poc que queda, Conservar-ho i promocionar-ho als visitants de la vila.

Evolució o desnaturalització? Més aviat un conflicte d'interessos.

Per Alfons Mills

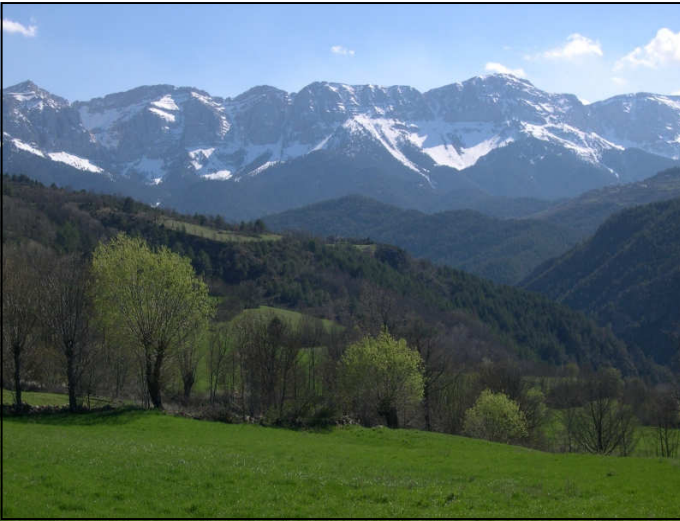

Foto: Gael Piguillem

El malentès conflicte d'interessos predominant en la nostra societat arrasa a la comarca entre veïns de cap de setmana i habitants habituals. En la nostra cultura, qui paga mana i qui té poder adquisitiu es creu amb la capacitat de decidir sobre coses quan no hauria de fer-ho. I com que molta gent de vegades se somet precisament pels diners i pel poder anhelat...

Per uns, els malanomenats autòctons, certes actituds són objecte de la generalització i escarment de la resta de visitants. Males actituds, prepotències, costums, massificacions, cues, en definitiva, problemes. Per altres, pixapins o visitants esporàdics, però sobretot de cap de setmana, pujar a la natura no és més que esquiar o jugar a golf entre boscos i respirant millor que al seu lloc d'origen. Ells paguen per a això i sort en tenen aquesta pobra gent que algú pugui a deixar diners a les seves butxaques. Hi viu algú aquí entre setmana?

Generalitzar mai és del tot exacte i en aquest tema hi ha opinions per tot. El cas és que s'ha generat un ecosistema on els uns necessiten als altres, i els altres als uns, amb honoroses excepcions, és clar.

“Ja ve la invasió”, sentim a dir, però s'orienta gairebé tot allò que es fa a l'afluència de turistes: hi ha negocis que només s'obren en cap de setmana i si és així per alguna cosa serà. El caràcter de la gent habitant durant tota la setmana a la comarca tampoc és la més idònia, ni hi ha prou mercat com per sustentar la totalitat d'empreses existents. Preparar un acte cultural o un esdeveniment determinat, es fa coincidir amb cap de setmana o festiu perquè tingui més repercussió, més visitants, més ingressos, etc. Però si es planteja de fer refiant-se del públic d'entre setmana, l'escassetat de gent predisposada a participar desmoralitza als impulsors.

Visitar o tenir propietat a Cerdanya és un punt a favor en certes classes socials, i el simple fet de poder-ho dir i compartir alguna coneixença del territori, ja compensa la despesa moltes vegades inútil que suposa. Alguns dels turistes busquen gastronomia, lleure, cultura. Per altres no són més que ovelles que com el ramat van cap on manen els primers caps i envaeixen, arrasen i després marxen sense deixar res al seu pas. Bé, res tampoc és just.

Però la prosperitat i la limitació del territori ha fet que la gent que en uns temps remots eren servents dels rics visitants, han esdevingut a voltes també benestants i han imitat, gairebé sense excepció, el model importat. Grans cotxes, cases espectaculars, màniga ampla en l'oci, presses etc. Els plaers de la vida són efímers, però els hem transformat, a més, en cars. Tot allò autèntic que atreia al visitant es resisteix a desaparèixer en petits reductes, cert. Deixar la porta de casa oberta, parar la fresca al carrer, escalar arbres, anar a buscar moixerons, o simplement asseure's en el banc de tota la vida a veure passar el temps i parlar amb el turista despistat que no sap on va, o amb el veí tranquil que plega les vaques. No ens podem enganyar, ja ningú deixa les claus posades en el cotxàs ni la porta oberta del palau. Ja molt pocs saben qui és el Pep de cal Xancó, encara que tots reconeixin el Pep de la Cerdanya com a personatge pintoresc, sense saber que són la mateixa persona.

Amb la inestimable ajuda dels turistes la comarca ha evolucionat, sí, però al copiar el model també s'ha patit una desnaturalització, una pèrdua d'identitat preocupant. Ens queden les trufes i les carotes, o la vianda, però estem perdent vocabulari, accent i principis. No és responsabilitat dels turistes que es deixi d'estimar allò que és nostre, ni és responsabilitat dels residents que els turistes busquin altres coses diferents a les que estàvem acostumats. I si després ens queixem, els uns o els altres, sempre ens quedarà allò tant nostrat de donar-li la culpa als altres.

Accés motoritzat al medi natural?

Per Miquel Llimona — mllimona@dsae.cat

Foto: Francesc X. Esteban

M'atreviria a dir que un dels pilars que suporta el propi concepte de justícia és la defensa de l'interès de qui està més desprotegit . Del més feble enfront del més fort , de forma que es puguin equilibrar els conflictes ajudant a aquell que té menys recursos per defensar-se . Així , en les separacions i els divorcis , per exemple , es protegeixen principalment els interessos dels fills menors , considerant que , precisament per la seva vulnerabilitat , són els qui tenen més possibilitats de sortir malparats en el conflicte . L'estat que vetlla per la justícia els hi dona protecció .

Aquest concepte és ben clar en les relacions entre les persones . I és de justícia que es protegeixi i s'empari . Però en posar-me a redactar aquestes línies , m'ha vingut la idea que potser no només les persones –o algunes persones- són febles i necessiten protecció enfront del més fort . També la natura és immensament fràgil . Tant , que algunes de les seves manifestacions més belles i que podem contemplar en passejar pel bosc o vora un rierol , necessiten de molts anys per refer-se si les malmetem . De vegades gairebé tants anys com els d'una vida humana .

I no és , doncs , just protegir aquestes floracions , aiguamolls , humitats , sotabosc tan humils i petits contra les cada cop més potents màquines tot-terreny , ja siguin cotxes , quads , motos , amb les seves rodes amenaçadores o ben sovint trossejadores , els seus motors potentíssims i el seu soroll eixordador? Les màquines i aquells que les guien són en aquest cas els forts , els invencibles , i la natura , les plantes i els animals , els febles necessitats de protecció per part d'un poder que també vulgui preservar l'equilibri de la natura , la pau dels boscos , els animals que els habiten i la bellesa de

les floracions en primavera . I , no ho oblidem , vulgui protegir l'interès de tanta i tanta gent que estima i respecta el medi natural .

Ja fa anys , la desídia i la manca de regulació de l'accés motoritzat al medi natural va portar a malmenar multitud de paratges de gran bellesa; les motos tot terreny i els cotxes , circulaven sense cap control per un prat florit , per la llera d'un rierol o per un sender de bosc , deixant rere elles paratges malmesos , polsegosos , pedregosos , descarnats i molt més vulnerables . Perquè , em sembla a mi que si alguna cosa hi ha de vulnerable , és la pobra natura .

Es va arribar a extrems que clamaven al cel; la proliferació de vehicles tot-terreny forçant el pas per indrets on fins i tot es feia difícil accedir a peu , va malmetre de forma irrecuperable molts paratges . Fins que es va decidir de regular la qüestió . I regular-la volia dir defensar les àrees de natura contra la força dels vehicles tot-terreny .

I així la Generalitat de Catalunya va promulgar la Llei de 27 de juliol de 1995 sobre regulació de l'accés motoritzat al medi natural . Seguida l'any 1998 pel reglament que la desenvolupa . L'objectiu d'aquesta normativa és ben clar:

“El fort increment de la circulació de vehicles motoritzats els darrers anys ha comportat un augment considerable de la pressió humana sobre els espais naturals . La potència i la maniobrabilitat dels vehicles i , d'altra banda , el progressiu

accés de la població a indrets fins fa poc preservats de l'acció humana , on habiten espècies animals i comunitats vegetals d'interès natural, constitueixen una amenaça que de vegades posa en perill el manteniment de l'equilibri ecològic i la conservació dels sistemes naturals i afecta negativament els drets i la qualitat de vida de la població rural”

M'he permés citar literalment l'exposició de motius de la llei perquè, modestament , crec que em dóna la raó i que reconeix que es tracta, ni més ni menys, de preservar els interessos tant fràgils i vulnerables d'aquells que ni tant sols tenen veu.

Sense cap pretensió d'analitzar la norma, sí que penso que fóra bo i eficient per tots subratllar les mesures amb què la normativa pretén protegir els espais naturals . Cal que tothom les conegui per poder millor defensar aquest bé comú que és el nostre paisatge i els nostres espais naturals. I la pau que en ells regna.

La primera cosa a dir és que la Llei no prohibeix de manera terminant l'accés dels vehicles motoritzats al medi natural, però sí que el limita i de forma important . En termes generals, és prohibida la circulació que no respecti el medi o els drets dels vianants i usuaris i causi perill, perjudicis o molèsties a les persones i als ecosistemes naturals. És a dir, que està en joc la pròpia responsabilitat dels qui accedeixen a motor al medi natural de no destorbar el dret dels passejants o caminaires, amb un soroll excessiu o amb una velocitat desmesurada, ni posar en perill persones o ecosistemes. Penso que, sobretot en matèria de soroll, l'accés motoritzat al medi natural no fa més que posar en perill la integritat psíquica dels pobres animals que malviuen en el que els hem deixat de bosc. I que se'm perdoni la expressió.

És prohibit circular camps a través i fora de camins i pistes . També per tallafocs, vies forestals d'extracció de fusta, camins ramaders i pel llit sec o la làmina d'aigua dels rius, dels torrents i tota mena de corrents d'aigua.

És a dir que només és permés a tot-terrenys, motos, quads i altres tipus de vehicles assimilats pels camins delimitats a aquest efecte en el espais declarats de protecció especial. En altres espais naturals, només es pot circular per pistes i camins forestals pavimentats o d'amplada igual o superior a quatre metres .

La velocitat màxima a què es pot circular és de 30 quilòmetres hora.

Sense oblidar que la circulació en grup s'ha d'aprovar per l'administració. Ja que si una màquina ja pot fer malbé prou coses, imaginem què pot malmetre un estol de vehicles llançats a viure una “aventura salvatge” en la naturalesa, com alguna propaganda estimula.

O sigui, que almenys en aquesta ocasió entenc que la llei és clara i estableix prohibicions de circular atentant contra els drets de caminants i de la pròpia natura i, d'altra banda, limita extraordinàriament els indrets d'accés motoritzat al medi natural.

Es preveuen sancions que poden arribar fins al trenta mil euros i implicar la restitució dels béns a l'estat anterior a la comissió de la infracció. Es preveuen moltes coercitives i mesures cautelars, com ara la immobilització de vehicles. Malauradament, tota norma ha de comportar una sanció pel seu incompliment perquè arribi a ser creïble.

Es podria haver protegit molt més l'espai natural d'allò que ho fa la llei, no hi ha dubte, però almenys existeix una arma per lluitar contra la sistemàtica violació d'espais que són de tots.

L'estat i els seus agents de l'autoritat en són els primers responsables i aquelles administracions més properes als espais on es pugui infringir la llei, tenen, si em permeteu de dir-ho, una doble responsabilitat, tant perquè són elles sobretot les que poden adonar-se dels incompliments, com perquè tals incompliments amb la conseqüent vulneració de dret o destrucció de natura, succeeixen a casa seva, en el seu espai que s'han compromès , vers els ciutadans, a estimar i protegir .

No hi caben, entenc, gaires solucions de compromís. Ni deixar-se dur per la idea fàcil que en situacions de crisi com la que vivim, l'autoritat ha de fer la vista grossa per què les fàbriques de cotxes no tanquin o els venedors de motos segueixin generant el mateix benefici. No , perquè el que està en joc , en front dels interessos d'uns quants, són els interessos de la gran majoria de gent que estima el bosc, els rius, els animals i les plantes i també el dret d'una natura cada cop més fràgil i vulnerable a ser defensada.

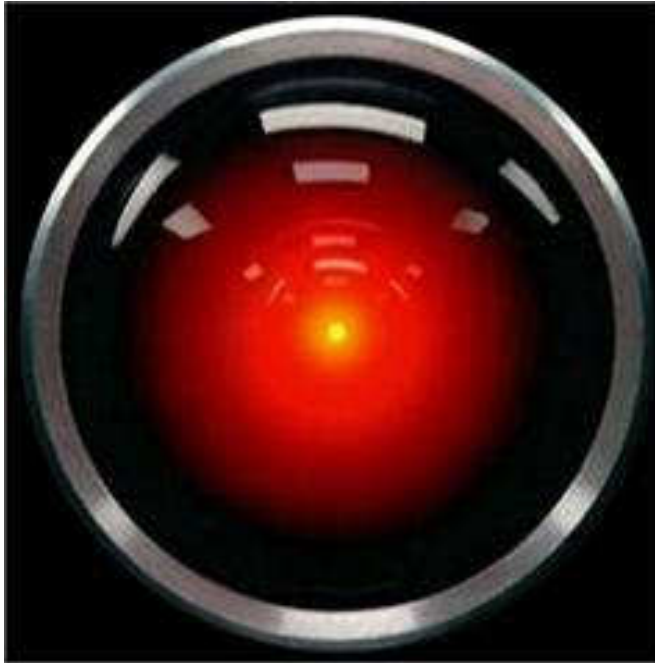
L'autoritat ha de protegir aquell interès que la llei vol defensar, precisament perquè és més humil i indefens. I si no ho fa, cau en una gravíssima responsabilitat i una deixadesa indigna.

Però potser no només hem d'esperar que l'administració ens solucioni el problema. Es tracta d'un bé públic, és a dir, sobre el que tots tenim també l'obligació de vetllar i el dret d'acudir a la empara de l'autoritat i dels tribunals.

Així, potser, quan els vehicles tot-terreny, de manera atronadora i a una velocitat que posa en perill la integritat física dels caminaires, penetren en el bosc, sense respectar les normes més mínimes i malmetent la natura i quan són fora de la vista d'una eventual autoritat que més aviat escasseja, surten dels camins traçats i trepitgen les floracions i malmeten les corrents i amb el seu soroll allunyen els pocs animals que queden, haurien d'erigir-nos nosaltres també en defensors dels interessos de qui és tan humil i fràgil que no té ni veu per alçar.

De què parlem quan parlem d'intel·ligència artificial?

Per Francesc X. Esteban

Hi ha conceptes que, per desconeixença o per prejudicis irracionals, tenen molta mala fama. Un d'ells és el d'intel·ligència artificial (IA). Quan en sentim a parlar, potser ens ve al cap totes aquelles imatges que ens ha donat el cinema i les sèries de ciència ficció. Una IA anomenada *Skynet* provoca una guerra nuclear que extermina gran part de la humanitat i després construeix un exèrcit de *terminators* que va matant els pocs supervivents. Els *Cylons* de la sèrie *Galàctica* es rebel·len contra els seus creadors i provoquen una sagnant guerra que gairebé els porta a l'extinció. *HAL 9000*, la IA que controla la nau espacial de la pel·lícula *2001*, es torna boja i va assassinant a tota la tripulació...

Si els exemples a la ficció són poc positius, en la nostra realitat quotidiana tampoc ho són gaire. L'onze de maig de 1997 una computadora d'*IBM* especialitzada a jugar a escacs anomenada *Deep Blue* va derrotar per primera vegada a un campió del món, en Gary Kasparov. Molta gent va rebre aquesta notícia amb molt de pessimisme i com un presagi que el negre futur imaginat a la ficció s'acostava perillosament. Altres ho van percebre com una humiliació intolerable vers la condició humana. Poca gent va entendre el que havia al darrera de tot això.

Des de llavors, parlar d'intel·ligència artificial té molt mala premsa. Per això em va sorprendre molt positivament que en una conversa informal amb en Julio Quílez, el director de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Urgell, em parlés sobre la IA i de les grans possibilitats que té aquesta tecnologia en el món de la gestió del coneixement. Com a apassionat del tema, em vaig sentir molt content de poder intercanviar opinions amb una persona com ell, capaç de relacionar amb profunditat tant la vessant humanística com la científica i la tecnològica.

Un dels aspectes que va sorgir d'aquestes converses és que cal apropar a l'opinió pública el que és realment avui en dia la intel·ligència artificial, desmitificar una tecnologia que és molt més propera d'allò que la gent es pensa i que està destinada a jugar un paper molt important en el futur de l'economia. Per això, en aquest primer article sobre les noves

tecnologies intentaré donar unes breus pinzellades sobre aquest tema.

Potser la primera vegada que la comunitat científica va sentir a parlar del terme va ser a Dartmouth, l'any 1956 a càrrec de l'informàtic i científic cognitiu John McCarthy, dels Estats Units. La seva definició del terme afirma que "és la ciència i la tecnologia de fer màquines intel·ligents". L'intent dels primers investigadors va ser la de desenvolupar una intel·ligència equivalent a la humana. Disposaven d'un ampli finançament del Departament de Defensa dels Estats Units i eren profundament optimistes sobre les seves capacitats, fins al punt d'afirmar, com va fer en Herbert Simon, que "les màquines seran capaces, en vint anys, de realitzar qualsevol tasca que un humà pugui fer".

Aquest primer intent no va assolir les expectatives marcades i l'any 1974 el finançament es va reduir dràsticament. Això va significar un cop molt dur per les investigacions que, exceptuant unes poques excepcions, no es van començar a recuperar fins als anys 90, tractant a més unes línies completament diferents de les originals. L'intent de substituir la intel·ligència humana va fracassar rotundament, però encara queda a l'imaginari popular la idea que les IA són la competència i que en un futur proper, les màquines ens han de substituir. Els *terminators*, *cylons*, *HALs 9000* i altres màquines imaginàries són les hereves d'aquest intent i hem de reconèixer que encara ens fan por.

Què va succeir a partir dels anys 90 per reactivar les investigacions sobre la IA? En primer lloc, que les principals eines de treball, els ordinadors, van aconseguir una potència de càlcul enorme, alhora que s'abaratien fins al punt que es van estendre per tota la societat. Això va afavorir que les aplicacions que oferien la IA tinguessin una sortida econòmica. En segon lloc, que els objectius fixats van canviar radicalment. Ja no es tractava de substituir un humà, sino d'ajudar-lo en una tasca. La IA va passar de ser el competidor d'un humà a ser una eina per a un humà.

En aquest camí d'expansió, el camp de la intel·ligència artificial va perdre la cohesió teòrica inicial. De la mateixa manera que les investigacions sobre neurologia anaven descobrint una gran modularització i especialització del cervell, els investigadors de la IA van anar creant diferents disciplines que els permetien un estudi més acurat i els facilitava oferir aplicacions pràctiques dels seus descobriments. Ens podem imaginar que aquestes aplicacions són espurnes d'intel·ligència humana congelades en una màquina.

Les primeres aplicacions comercials de les IA van satisfer una necessitat molt humana: jugar. L'exemple dels escacs és paradigmàtic, però no l'únic, ja que gairebé tots els jocs tradicionals poden ser jugats contra una màquina. Volem jugar i el fet de no tenir cap adversari humà no ha de ser cap impediment. Fins i tot els grans mestres dels escacs poden jugar amb una màquina sense avorrir-se! Altres aplicacions estan en els videojocs. Ja ha passat el temps dels *Space Invaders*, en què els marcians atacaven tots ben alineats. Ara molts videojocs incorporen algorismes d'IA per fer, per exemple, que els "dolents" siguin més impredecibles i aconseguir que el joc sigui molt més divertit.

Altres aplicacions corresponen al camp de reconeixement de patrons. A l'entrada de molts pàrkings ara tenen una càmera que llegeix la matrícula del cotxe. Un programa d'IA

és l'encarregat de convertir aquesta imatge en el número de la nostra matrícula per poder-lo emmagatzemar i processar en una base de dades. De la mateixa manera, aquest tipus de programa converteix un text escanejat d'un llibre o revista i el converteix en un format de text, com fa *Google* amb el seu programa de digitalització massiva de llibres. Una altra aplicació que fa servir aquesta mateixa empresa és el reconeixement facial, que s'utilitza a l'*Street View* per emborronar les cares de les persones que són filmades per les seves càmeres al carrer.

També podem trobar aplicacions de la IA a llocs tan poc sofisticats com un rentavaixelles. Un algorisme de lògica difusa pot encarregar-se de deixar la nostra vaixel·la ben relluent de manera ràpida i fent servir el mínim d'aigua i energia. Les aplicacions de la IA estan per tot arreu, però en canvi no es fa gaire publicitat d'aquest fet. No fos cas que algú pensés que el seu electrodomèstic pot rebel·lar-se i matar a tota la seva família!

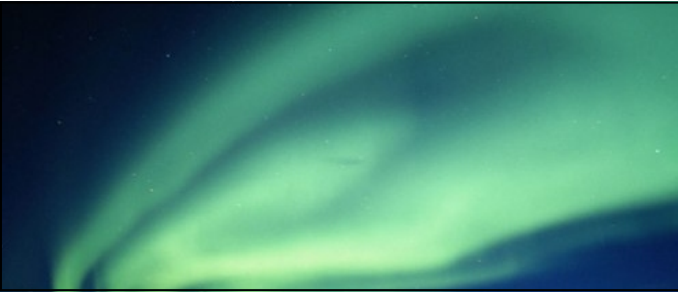
Ara que ja hem vist uns pocs exemples, potser volem anar una mica més enllà i intentar concretar què és això que anomenem intel·ligència artificial. La idea clau inicial és el concepte matemàtic d'explosió combinatoria, que ens diu que hi ha processos aparentment simples que poden assolir una magnitud enorme. Aquest fet queda il·lustrat en la famosa llegenda del savi que va inventar el joc dels escacs i que afirma que el rei, impressionat per l'enginy del seu súbdit, li va oferir una recompensa. Aquest, enlloc de diners o tresors, només va demanar blat. Un gra a la primera casella del tauler d'escacs, dos a la segona, quatre a la tercera, vuit a la quarta i així successivament. El rei, sense pensar, va acceptar la petició del savi sense adonar-se que mai no podria complir la seva promesa.

El rei es va comprometre a lliurar $2^{64}-1$ grans de blat. Per simplificar, direm que 2^{64} . Sembla poca cosa, però hem de tenir en compte que la producció mundial estimada de blat és d'uns 2^{54} grans (un número realment enorme!). Com que $2^{64} = 2^{54} * 2^{10} = 2^{54} * 1024$, el que deduïm és que el rei va prometre al savi 1024 anys de la producció mundial de blat. Aquests números, anomenats exponencials, creixen de valor a una velocitat realment increïble. Per exemple, el número 2^{266} , que tampoc sembla gaire cosa, correspon aproximadament al número total d'àtoms de tot l'univers!

Què implica aquest fet en la resolució de problemes? Que quan un problema supera un cert llindar, és gairebé impossible de resoldre per la força bruta, encara que es disposi de tots els recursos econòmicament viables. Per exemple, un programa d'escacs no calcula tots els moviments possibles per triar el millor, ja que això seria completament inviable. Llavors, el que anomenem intel·ligència artificial no és res més que una manera de tractar informàticament un problema que d'altra manera seria intractable. Consisteix en resoldre problemes interessants amb uns recursos informàtics limitats. Qui defineix la manera de resoldre aquests problemes és un grup de científics i enginyers, o sigui, que en darrera instància, la veritable intel·ligència sempre ha estat en cervells humans.

Literatura escandinava

Per Miquel Llimona — mllimona@dcae.cat

No hi ha dubte que la literatura escandinava viu en els nostres dies un moment d'esplendor. Mai en la història no s'havien venut tants llibres produïts en els freds i enigmàtics països del nord. Pensem en les novel·les de Stieg Larsson, entre d'altres. Novel·les que continuen escrivint-se inclús després de mort el seu pobre autor i que han atès quotes realment impensables en matèria d'exemplars venuts.

Fins fa poc, quan es parlava d'autors escandinaus la majoria de la gent pensava en Hans Christian Andersen, tal vegada el millor escriptor de contes infantils qui mai hi hagi hagut, Selma Lagerlöf, que va obtenir el premi Nobel pel seu inoblidable "Marvellós Viatge de Nils Holgersson a través de Suècia", o en l'hermètic Henrik Ibsen. Però ara probablement el nom més recordat serà Larsson, si el propi sistema no acaba condemnant-lo a l'oblit un cop exprimites fins a la darrera gota les seves possibilitats. Dic Larsson, ja que, com bé sabeu, n'hi ha dos de Larssons, Stieg i Assa i els dos han venut i estan venent milers i milers d'exemplars.

No he llegit aquests llibres perquè aquests tipus de fenòmens m'espanten una mica i em costa acabar de destriar el que hi ha de bona literatura – que de ben segur n'hi ha – del que es crea a través del marketing, els interessos editorials i les adaptacions immediates al cinema, que es produeixen abans que el públic hagi pogut digerir el propi llibre. I per tant no en puc donar una opinió.

La meua intenció és, però, aprofitant el fenomen i el soroll entorn de la literatura escandinava parlar de dues delicioses novel·les d'escriptores que s'han traduït i publicat recentment al nostre país, sense fer gaire enrenou i corrent el seriós perill de passar inadvertides, però que constitueixen dues meravelloses peces literàries.

Alguna cosa deu succeir que tantes obres magnífiques, llibres, pel·lícules, etc. passin desapercebudes. Humils, sense fer soroll, fins i tot depreciades i menystingudes per la crítica o pel gust imperant.

Però aquesta seria una altra matèria molt més complexa. El que ara voldria és parlar-vos de dos llibres; el primer es diu "Astrid i Veronika" i n'és autora l'escriptora sueca Linda Olsson.

Ens parla d'una jove artista que, després d'haver sofert un accident emocional molt fort, es refugia en la soledat d'un poblet perdut en els immensos boscatges del Nord de Suècia; en una casa apartada que per a l'única veïna té una altra casa on un dona ja gran es protegeix de la crueltat amb què la vida l'ha tractat, aïllant-se en la soledat. A poc a poc, la dolça serenitat del paisatge, el pas de les estacions, cadascuna impregnada de la seva bellesa particular i de les seves manifestacions en la natura; com ara els bolets, les olors humides del bosc i el color incendiat i rovellat de les arbredes a la tardor;

la neu i el fred de l'hivern; l'explosió de la primavera, que inunda la natura de baies, fruits, flors i alegria, i les inacabables i tèbies nits d'estiu i la necessitat de compartir tanta bellesa, van empenyent les dues dones a trobar-se. En llargues caminades, en passeigs per la boscúria, en la contemplació de la nit estrellada, a poc a poc sorgeixen les confidències, les paraules, la compassió entre elles i així la una per l'altra, ajudant-se i acompanyant-se, van fent poc a poc les paus amb les seves vides i les seves històries i tornen a ser capaces de sentir la brisa de la felicitat.

Es una història simple i intimista però dotada del mèrit, no sempre fàcil d'aconseguir, de crear en el lector un interès creixent pels sentiments dels personatges. Per la forma en com els van mostrant i desvetllant al calor d'una companyia inesperada i que esdevé imprescindible. El llibre és adobat amb les descripcions de la d'una natura desbordant i poc maiejada, com ho és la del nord de Suècia.

L'altra novel·la que em permeto recomanar és ja antiga, doncs fou publicada per primera vegada al 1981, encara que perfectament desconeguda al nostre país fins aquest any. Duu per títol "La casa de mirador cec" i és escrita per Herbjörg Wassmo, autora noruega de renom, per bé que absolutament incògnita a casa nostra.

La història succeeix en una Noruega, extremadament pobra i desolada, tal com la va deixar la segona guerra mundial. Res a veure amb el país actual. La gana, les privacions, la manca de treball, la grisor de la vida són quasi bé tan protagonistes del llibre com els seus herois. En aquest àmbit, una nena, nascuda de la relació entre una noia noruega i un soldat alemany de l'exèrcit d'ocupació, ens parla de la seva vida i dels seus somnis. En un estil que la pròpia autora va qualificar com "gens cuidat", però que està profundament impregnat de la pròpia realitat, la protagonista, Tora, relata la crueltat i el menyspreu amb què es tractada per la gent del poble per ser filla d'un "enemic alemany", la contínua absència de la seva mare, que ha de treballar de sol a sol per poder sobreviure i l'abús del company sentimental de la mare, que la fa trontollar de por i de vergonya. I no obstant, la nena s'anirà afiançant a través de diminutes il·lusions. Tènues alegries, i l'inestimable recolzament de la seva tia que la comprèn i l'ajuda a superar la vergonya del que li ha succeït i alhora a recrear la figura mai coneguda del pare, popularment considerat un enemic invasor, com la d'un home bo que s'hauria cuidat d'ella i de la seva mare, i les hauria estimat, si no l'haguessin mort.

És també aquesta una història intimista. Nascuda en els pensaments d'una nena que necessita aferrar-se a menudes alegries i il·lusions per salvar-se d'una vida que li va en contra.

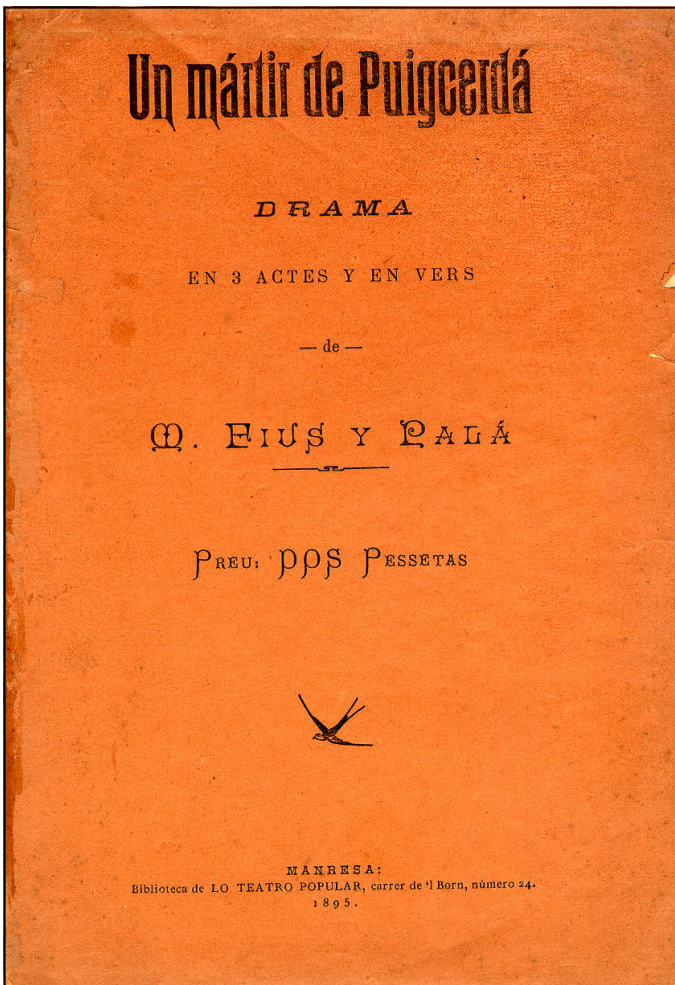
L'intimisme és una característica dels autors escandinaus. Hi ha qui diu que ho fa un clima més dur, amb molts mesos de foscor i molt aïllament, que obliga a les gents a passar moltes hores mirant dins d'elles mateixes. No ho sé, però en tot cas, l'observació i la descripció dels sentiments en aquests dos llibres és molt fina i acurada. I serveix per què els seus personatges s'alcin per damunt de les seves misèries i tristeses.

I, donat que desitjo que els plàcids dies d'estiu no serveixin només per llegir els coneguts "best sellers", em permeto recomanar-vos aquests dos llibres de literatura nòrdica, esperant que fruiu de la seva lectura.

“Un màrtir de Puigcerdà”. Drama en 3 actes i en vers.

Per Erola Simon Lleixà

El dia 22 d'abril de 1889 s'estrena al Teatre-Conservatori de Manresa l'obra “Un màrtir de Puigcerdà” del novell dramaturg d'aquesta ciutat Maurici Fius i Palà. Es tracta d'una obra de teatre estructurada en tres actes i escrita en vers que situa la seva acció en ple setge de Puigcerdà de 1873.

En una casa benestant de la vila on viuen un matrimoni, en Ramon i la Maria amb un fill d'ella, l'Enric, i una noia adoptada, la Roseta, s'allotja dies abans del setge un capità de la tropa liberal, en Joan i el seu assistent en Pau. La família, hospitalària i agraïda, ofereix totes les comoditats als valents soldats que han arribat per defensar Puigcerdà dels carlistes. Poc a poc el text ens deixarà conèixer el passat dels personatges i a partir d'aquí es teixeix un drama d'autèntic amor, desamor i lluita per la pàtria.

La Maria és casada en segones núpcies amb en Ramon. Ella era vídua d'un oficial liberal que suposadament va perdre la vida tretze anys enrere a la guerra del Marroc. Des de llavors la seva pena és immensa i la memòria del seu primer marit glorificada per tothom. En Ramon acull a la vídua i al seu fill traient-los de la misèria i oferint-los casa i amor. El destí, cruel, fa que l'oficial que acullen a casa en aquests moments de por i amenaça resulti ser l'espòs perdut al Marroc i erròniament donat per mort. En Joan, per la seva banda, ha arrossegat durant tots aquests tretze anys la pena d'haver perdut la pista de l'esposa i el fill, abandonats per defensar la pàtria.

Un cop en Joan i la Maria es reconeixen s'obra la caixa dels trons i la pena es fa immensa al recuperar-se sense poder-se tenir. Ella ja és l'esposa d'un altre home.

A partir d'aquí els personatges lluitaran contra el fat i contra sí mateixos per resoldre una situació cruel que finalment serà solucionada per la mateixa guerra.

Sense donar més detalls, perquè crec que val molt la pena la lectura de l'obra, cal dir que es tracta d'un drama amorós d'època que exalta els valors de l'honor i la virtut, de la caritat i de l'amor. És si voleu un feix de tòpics de gent honesta maltractada pel destí on tothom s'estima fins a l'extenuació i de la manera més pura. No hi han dubtes ni flaqueses, són tots ells víctimes de les circumstàncies tràgiques de la vida. Tant és així que, com us dic, la situació acaba sent resolta també per la guerra en el just moment de l'alliberament de la vila per en Cabrinetty.

Tot i ser d'un anacronisme total pel que estem habituats, és un text punyent que té el seu interès des del punt de vista dels valors que exalta. Retrata l'època, i sí, podríem dir que són situacions portades a l'extrem però ens permeten fer-nos una idea del moment i de l'ambient. A finals del segle XIX, en ple romanticisme, l'heroïcitat i l'èpica estan a l'ordre del dia, el fat és l'element que posa l'home en els dilemes vitals més compromesos i durs i només a través del martiri i la mort es troba la redempció. Ells són valents i herois i elles amants virtuoses i castes.

La crítica de l'època va elogiar molt l'obra. És certament una trama ben trabada, amb un ritme clar i creixent fins a clímax i desenllaç. Us en recomano la lectura pausada i amb les mires obertes.

En trobareu dos exemplars a l'Arxiu Comarcal de la Cerdanya i una còpia digitalitzada que us podreu descarregar al bloc "Operació Cabrinetty".

Puigcerdà, 29 de juny de 2010.

Puigcerdà (1874-1936): Rusiñol i la Festa de l'Estany.

Per Enric Quílez i Castro

Vista actual de l'estany a l'estiu. Foto: Francesc Esteban.

Un dels estiuejants famosos a la Cerdanya de finals del segle XIX i començament del segle XX, va ser el poeta i pintor modernista Santiago Rusiñol. Volem recuperar un article que va publicar l'artista al diari LA VANGUARDIA el 1890 en ocasió de la celebració de la Festa de l'Estany.

La Festa de l'Estany es va originar a la *Colonia de Veraneo* de Puigcerdà, integrada per les classes besestants de Barcelona, sobre tot, que estiuejaven a la Cerdanya i que d'aquesta manera contribuïen a la celebració del final de l'estiu, coincidint amb la tradició festiva de tot Catalunya dels festivals de la collita.

La *Colonia de Veraneo* va crear la Festa de l'Estany, però amb el pas dels anys, el poble se la va anar fent seva i a l'actualitat, és el poble de Puigcerdà i no els estiuejants, qui porten la batuta de la Festa, tot i que alguns d'ells encara hi col·laboren activament.

Veiem, segons el text de Santiago Rusiñol, traduït al català, com era el 1890 la Festa de l'Estany...

LA VANGUARDIA, 20/08/1890⁽¹⁾

Sr. D. Modesto Sánchez Ortíz.

Benvolgut amic: li parlava extensament en la meua anterior epístola, de la presència d'un estany ubicat en altiplà amb què, Puigcerdà a sobre, domina la Cerdanya i li ponderava en gran manera, la bellesa de les seves ombrejades vores; li explicava detalladíssimament els transtorns i greus trasbalsaments que haurien torbat el repòs de les seves aigües a les edats primerenques i els terribles vaivens i tenebrosos temporals que haurien remogut el fons dels seus líquids abans d'arribar al plàcid assossec de què avui gaudeixen i a la clara transparència que tenen; transparència encisadora que aprofità Narcís, com a temptador mirall, per veure's de dalt a baix, si aquest mitològic gomós vagaregés avui per la terra, pressumint de les seves faccions femenines i la seva musculatura primorosa.

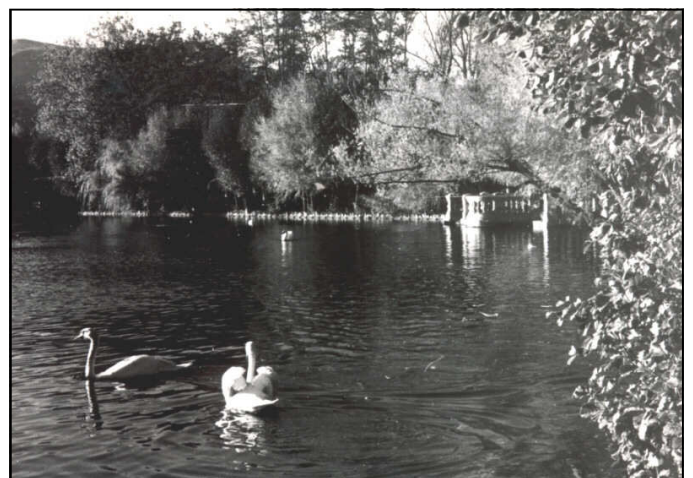
Podem veure com Rusiñol fa una introducció completament idíl·lica de l'estany de Puigcerdà i el seu entorn i el compara amb el mirall del mite grec de Narcís. No manquen, tampoc,

referències a un passat turbulent en el qual s'haurien originat les aigües de l'estany de Puigcerdà en contraposició a la placidesa de què avui gaudeixen.

Avui he de parlar-li de la Festa de l'Estany. Per fi arribà l'hora i la plaça Major⁽²⁾ es va anar omplint de gent que pels caps de carrers entraven al seu quadrat recinte; a les altes balconades de retorçats ferros, lluien els vestits clars de les dones sota els barrets de palla, rossos com el ros cabell que surt d'aqueix to, ombrejant amb les seves ales centenars d'ulls formosos i grans com Déu mana i com allà era seriosament obeït; a les altes mansardes⁽³⁾ treien el cap alegres els nens, com raïm daurat i suspesos de les ruïnoses golfes; sota dels arcs típics i desiguals i enfront de les botigues, formaven rotllana els fornits pagesos, palplantats amb l'aplom de la seva poderosa musculatura i tot el món guardava els carros al·legòrics que allà hi havien d'acudir per anar en cavalcada fins a l'estany.

En aquest paràgraf, Rusiñol ens descriu els preparatius de la Festa i com es va congriant la gent a la plaça Cabrinetty, llavors plaça Major de Puigcerdà, d'una manera no gaire diferent a la concentració de carrosses a la plaça Barcelona d'avui dia.

I van acudir, en efecte, al cap de poca estona: la claredat de les seves llums els van anar anunciant i un rere l'altre, amb pas acompassat entraven a la plaça augmentant l'animació i despartent el bullici; els fanals de fantàstiques formes anaven també apareguent i les seves notes brillants i estranyes siluetes, recordaven del Japó els somnis de rares al·legories i ornaments endiablats; fanals simbolitzant la Lluna i els planetes, Mart i Mercuri, Venus i Saturn, anaven entrant i el mateix Sol venia enfardat entre els dies de la setmana, inclosos els festius, que estaven simbolitzats per set grans lluminàries. Per tots costats, les torxes llançaven la seva flama groguenca vibrants de llum i guspirejant; l'atmosfera s'impregnava d'una claredat vermellosa i quan el cor va començar a entonar l'himne cerdà, la plaça sencera restà banyada d'una tinta de foc que feia destacar les llargues i negres siluetes de la gent sobre els alts murs i donava als rostres el fantàstic aspecte d'una visió dantesca.

Vista de l'estany d'abans de la reforma, amb l'antic embarcador. Foto: Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà.

Podem deduir de la descripció, que es tractava d'una desfilar nocturna, força sofisticada per l'època i amb res a envejar a les cavalcades que es fan a l'actualitat. A continuació, tenim una extensa i poètica referència al general Cabrinetty⁽⁴⁾:

L'estàtua de Cabrinetty es destacava rogenca sobre el negre cobalt del cel i semblava amarada en gloriosa aurèola. Empunyant l'espasa de la guerra, semblava complagut d'aquella festa de la pau aconseguida a costa de la seva vida i sota el marbre fred que retratava la seva imatge, satisfet i orgullós, se'm figurà veure'l contemplant el seu poble predilecte i, en somnis, comparar sobre el pedestal de pedra, el contrast que formava aquella franca alegria, amb la negra tristesa i quietud dessoradora que regnava una altra nit que allà mateix arribà esgotat i triomfant. Jo també recordava haver vist el racó desolat d'Alpens, on va morir i l'estret carreró on va caure ferit, i en veure'l glorificat, destacant-se d'aquella brillant aurora, admirava aquest poble que ha estat agraït i que a les hores de glòria recorda amb amor aquells que per ell vetllaren durant els sinistres dies passats en sofriments angoixants.

A continuació, Rusiñol ens descriu com és la desfilar de carrosses:

Antiga carrossa de la Festa de l'Estany. Foto: Arxiu Històric Comarcal de Puigcerdà.

Però va començar la gran desfilar; els bous i els cavalls començaren a tirar dels carros al·legòrics i la brillant cavalcada començà a caminar fins al punt del succés, seguint-la l'apinyada multitud. Obria la marxa un fanal groguenc, en forma de truita, de les que crien les cascades de neu, i les plantes aquàtiques que l'ornaven volien simbolitzar els estanys dels alts Pirineus, les aigües cristal·lines dels quals serveixen de fresca morada a aquests peixos muntanyencs; seguia un altre fanal imitant una dona de la terra amb la llum a l'estómac i els seus guarniments de festa: la típica caputxa al cap, curt i florejat el davantal i un fanalet a la mà, il·luminat per la mateixa; una altra lluminària fantàstica seguia a la jove Cerdanya, coronada la seva llum per un lleó alat, sostenint amb les seves ungles i servint-li de cimera, l'heràldica combinació que a Puigcerdà serveix d'escut i altres fanals estranys o inesperats: el del club de regates pirinenc, ornat amb brúixoles, àncores, xarxes i tots els instruments i astúcies de pescar, exceptuant la canya; els dels set planetes que més íntimes amb la Terra i els dels set dies que formen la setmana, seguint el cor cerdà acompanyat de l'orquestra que venia ben proveïda d'instruments variats, amb diferents sons i diferents ressorts per a combinar les seves notes, en santa i artística harmonia a un senyal del mestre.

Conclou la descripció de la cavalcada amb una prosa gairebé

èpica:

No tan variades les cornetes van passar després tocant la mateixa cançó acompanyada que apliquen a tots els casos i en totes les circumstàncies, i al compàs d'aquell toc repetit, venien alguns cotxes profusament il·luminats, seguint-los un porró de tan grans dimensions, que podia contenir el vi de tres collites, si en comptes de ser de paper hagués estat de cristall. Més enrere, tirada per quatre bous, passava una gran carreta plena d'herba en una amollida muntanya, que semblava pels carrers l'esquerp perfum dels prats i que entre blat madur i enllitades roselles, sostenia l'escut de la Cerdanya, hospitalària servint-li d'escorta els fills de la terra que vetllaven a la seva ombra, reclinats sobre els brunyits instruments de conreu; i finalment, en formosa apoteosi, arribava el gran carro glorificant el treball, dominat per una altíssima xemeneia: muntat per una nena que anava teixint entre els fruits de la indústria en artístiques combinacions (i seguit de Fabrés, autor d'aquesta bella al·legoria, que anava espantat, per tal d'evitar que el foc acabés amb el carro, la indústria i la xemeneia) i envoltat d'un grup de segadors, amb la vermella pàtina que el sol pinta a les seves rudes faccions, tostat el ros cabell per la mateixa calor que fa madurar el blat; la simbòlica dalla a les seves fortes esquenes i el nu braç, musculat com el ferm cos, angulós i amplem proporcionat.

Finalment, trobem la descripció dels focs d'artifici, que també es feien a l'estany, com avui dia:

Moderna carrossa de la F. de l'Estany. Foto: Enric Quílez.

Un petard, que rebentà a gran alçada intencionadament, arribà a les vores del sospirat estany. L'efecte que produïa la il·luminació era, sense exageració, realment meravellós. Centenars de llums dins dels seus fanals, amb tons pàl·lids, amb tons vermellors, rogencs, verds, groguencs, violetes clars i ataronjats de càdmium, es reflexaven en línies ondulants i perfils aixafats, en la quieta superfície i cada punt lluminós portava el seu brillant color reproduït en arrogant cua que per tot arreu li seguia amb centelleig vibrant a l'ondulació de l'aigua. A la seva tranquil·la superfície apareixien altres fanals imitant plantes aquàtiques, que recordaven la flora de l'estany a les primitives edats⁽⁵⁾ i grans peixos, com boies il·luminades, suspesos en la fosca superfície d'aquella fondària misteriosa. Llavors, d'aquell silenci absolut, sortiren veus com humanes, acompanyades de molt suaus ecos, entonant la invocació al cigne del "Lohegrin"⁽⁶⁾; les notes inspirades d'aquella música divina arribaven a l'oïda esmorteïdes com si pugessin del fons mateix de les aigües; la llum de les estrelles entre la foscor imponent era el millor escenari que mai no va tenir la creació

de Wagner, com les notes inexplicables que exhala per la nit la gran natura són el millor acompanyament que pot tenir l'art.

Una claror diàfana va sorgir enmig de l'estany i entre la pàl·lida llum es va veure aparèixer el Lohegrin en "persona", lliscant per l'aigua amb la mística beatitud dels apareguts i en l'estàtica posició dels somnàmbuls, perdre's en una illa del fons, guiat sempre pel seu cigne inseparable. Un altre petard va rebentar a les alçades i començaren a pujar els coets per l'espai i a baixar la seva imatge reproduïda a l'estany. Pujaven uns amb llastimoses queixes, xiulant en to tan queixós, que donava pena de sentir-los; altres volaven com una fuita d'estrelles i llançaven els seus colors verds i violacis; alguns, en explotar, vessaven pel cel una cascada de llums; es llançaven altres a volar com una elèctrica guspira i rebentaven amb fúria; i els més calmosos a pujar, s'obrien en lluminoses glopades allà a les grans alçades i per un moment banyaven el paisatge nocturn de tons increïbles i contrastos d'escenografia teatrals. Ocasionalment, una roda llançava per la seva circumferència trons i llamps, sense cordura, amb celeritat desmesurada, rebentant després de la carrera d'haver rodat i conservant només un fugisser apogeu, un foc de bengala solitari que, per un moment, alterava el color natural de figures i paisatge, per morir suspès a les astes de la roda, que quedava balancejant-se com un molí de vent en runes. Altres cops, les candel·les romanes simulaven un combat llançant-se dels dos tubs enemics exhalacions de colors elèctrics; després es veia una ombra vagarejar solitària amb una espelma a la mà; explotava un morter de troteig incoherent i granissat, alternat d'altres coets i més rodes i cascades, fins que per fi, la mà de la candela va prendre foc a tota la maquinària i va sortir disparat en immens ventall un volcà espantós que inundà l'horitzó de flames, reflexades sempre a l'estany com un incendi colossal i terrorífic.

Carrossa de l'antiga diligència. Foto: Enric Quílez.

Finalment, ens descriu com acaba la festa i com retorna la pau i la tranquil·litat a l'estany, encara habitat per granotes:

Així acabà la formosa Festa de l'Estany. La gent va anar retirant-se a poc a poc; els llums es van anar apagant un a un; la negra foscor va tornar a regnar en aquelles solituds; les aigües misterioses retornaren a la seva perduda calma i a la trista quietud d'aquella profunda bassa, les granotes tornaren a cantar les seves pregràries de la nit.

Traducció del text al català: Enric Quílez.

(1) Aquest article es va publicar a *La Vanguardia* el 20/08/1890, on Santiago Rusiñol descriu la celebració d'aquell any a Puigcerdà de la Festa de l'Estany.

(2) Plaça Major, actualment plaça Cabrinetty.

(3) Les mansardes són aquestes finestres sortints típiques que tenen les cases puigcerdaneses a la part superior. Molt més abundants abans que ara.

(4) Recordem que, antigament, l'estàtua de marbre del general Cabrinetty presidia el centre de la plaça Major, avui plaça Cabrinetty. L'estàtua va ser destruïda pels anarquistes. Actualment, només es conserva el cap. Hi ha en marxa una campanya per tornar a col·locar una estàtua nova del general Cabrinetty a l'esmentada plaça, sufragada mitjançant una qüestió popular.

(5) Tot i que l'estany de Puigcerdà és artificial, Rusiñol sembla que li vol donar un toc romàntic fent-nos creure que és molt més antic i d'origen natural.

(6) *Lohegrin*, òpera de Richard Wagner, la simbologia central de la qual és el cigne. No queda clar si es tracta d'una descripció metafòrica de la festa, comparant-la amb el marc en què es desenvolupa l'òpera wagneriana o si realment es refereix a l'ocasió en què el tenor wagnerià català Francesc Viñas va interpretar, pujat en un cigne artificial a l'estany de Puigcerdà, una ària del *Lohegrin*, com ho descriu Rafael Gay de Montellà a *La Cerdanya*.

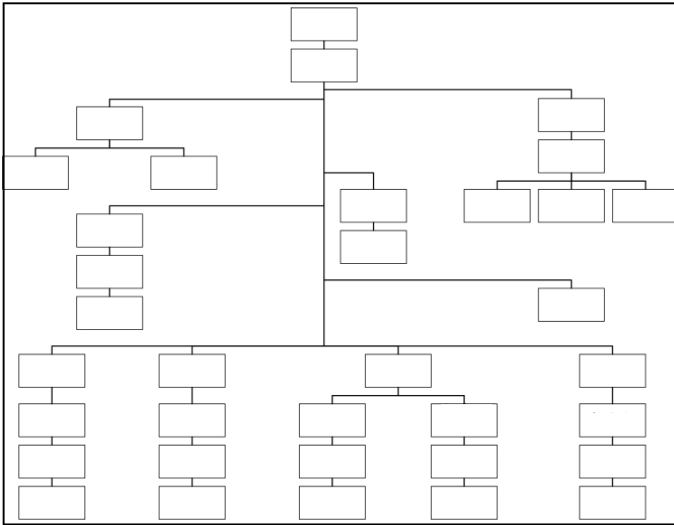

Carrossa de la Vella de l'Estany. Foto: Enric Quílez.

Tu rai que ets funcionari!

Per Manel Figuera i Abadal

Des que Juli Cèsar va pronunciar la cèlebre frase *divide et impera* —potser ni tan sols la va inventar ell sinó que és més antiga—, les persones i els organismes que dominen la nostra societat la utilitzen quotidianament. Cèsar ho va fer amb els gals, Hernan Cortès amb els asteques, i aquesta estratègia es troba avui en mans dels qui ens governen, siguin del color que siguin. Separar la classe treballadora entre funcionaris i no-funcionaris és dividir-la i una manera de sembrar-hi discòrdies.

Treballa al Servei Comarcal de Català de la Cerdanya, que té la seu a l'entrada del Consell Comarcal, a Puigcerdà. Fa uns anys, no pas gaires, quan semblava que tots vivíem en l'opulència, havia sentit per boca de no poques persones frases com aquesta: "Tu tant estudiar i mira, jo, treballant de paleta, guanyo més que tu." Val a dir que havia escoltat altres frases en què el nivell de menyspreu era superior. Ara que una bona part d'aquests "privilegiats" fa cua els dijous per renovar el carnet de l'atur o per cercar feina, de la seva boca en sento una altra: "Tu rai que ets funcionari!" O també: "¡Hala, a chupar del bote!"

En primer lloc els hauria d'especificar, a aquestes persones, que no sóc funcionari, sinó un dels tècnics del Consorci per a la Normalització Lingüística, que no arribem ni a la categoria A per molt que des del Comitè d'Empresa —en sóc membre— hi estiguem treballant des de fa temps. I avui, amb la crisi, ho tenim ben difícil. En segon, que la meva plaça en aquesta empresa pública, constituïda per la Generalitat de Catalunya, els consells comarcals i alguns ajuntaments, és d'oposició; o sigui, que ningú no me l'ha regalada.

Molts funcionaris i tècnics que treballem a l'Administració tenim estudis universitaris. Per obtenir-los, de joves ens vam haver de passar molts caps de setmana estudiant i preparant-nos per als exàmens, quan la majoria dels qui aleshores van deixar l'escola o l'institut van trobar de seguida feina i, en conseqüència, van tenir més ingressos econòmics que nosaltres. Ells sí que podien anar els dissabtes a la nit a les discoteques. I als estius treballàvem del que fos per pagar-nos els estudis: en botigues, càmpings, bars, restaurants, recollint fruita...

Ara se'ns treu un percentatge del sou i se'ns diu que siguem solidaris. Bé, he de reconèixer que durant aquests anys que vivíem "tan bé" jo estalviava. Els diners que he guanyat treballant i els ingressos que he obtingut de més escrivint o

fent d'examinador en les proves de la Direcció General de Política Lingüística no han estat mai exempts d'impostos ni de la declaració de la renda, que per a mi sempre ha estat positiva; és a dir, que he hagut de pagar. Com que no cobro ni un sol euro en negre... I per aquest motiu no he rebut tampoc ni un sol euro d'ajut de les beques Pirineus per pagar els estudis universitaris de la meua filla. Per a mi, doncs, estar-me d'algunes coses no és nou i sé que de moment puc tirar endavant.

No obstant això, més que indignar-me, m'entristeix que una gran part del col·lectiu de treballadors i treballadores no vegi que se'ls està manipulant, que se'ls està canalitzant la frustració que senten i que comparteixo cap a una part d'aquest cos, el que treballa a l'Administració, perquè no vegin quin és el problema. I amb una bona dosi de futbol, de notícies sensacionalistes i de vacances a la platja cantant havaneres i bevent rom cremat, apa!, tots ben distrets! Per què no parlen, els mitjans de comunicació, dels salaris que cobren els polítics i dels destinats als càrrecs de confiança que ells han creat: delegats, subdelegats, caps de gabinet de vés a saber què, directors de vés a saber quina altra cosa, secretaris, subsecretaris, assessors...? Què hi fan tants familiars de polítics, en aquests càrrecs? Per què tenen pensions vitalícies alguns polítics quan deixen els càrrecs? Quant diner públic s'inverteix en aquesta gent, en fundacions, en associacions, en escoles concertades, en entitats financeres, en empreses privades que no produeixen res i de les quals no se sap quin servei fan...? I ja no parlo de l'exèrcit ni de la família reial.

D'aquests diners invertits, quins són necessaris? Quins càrrecs són imprescindibles? No em puc creure que tots, absolutament tots, ho siguin. Què fan, per exemple, els que "treballen" a la vegueria —que no existeix— de l'Alt Pirineu i Aran, a part de cobrar cada final de mes? El problema no és del funcionariat ni dels treballadors de l'Administració, que bé o regularment duen a terme la seva feina, sinó d'estructura. Mentre no es modifiqui suprimint la majoria dels càrrecs de confiança, regularitzant els salaris que cobren els polítics —des del president de la Generalitat fins als alcaldes i els regidors de l'ajuntament més petit—, invertint diner públic en empreses que produeixen i que facin realment un servei, retallar els nostres sous no aportarà cap solució a aquest problema. I no hem de tenir por de manifestar-ho.

A la cua del pa

Per la colla de Cua de Llop.

Demanam disculpes per les incorreccions ortogràfiques, l'objectiu d'aquestes no és un altre que intentar reproduir les singularitats lingüístiques que habitualment hom pot trobar a ... la cua del pa. Hem escollit aquest format

perquè la vida ... és pur teatre.

La colla d'en Cua de Llop

Hi havia una vegada un Nyerro i un Cadell a la cua del pa d'un poblet de la Cerdanya, quan van presenciar aquesta conversa:

Una senyora (pels volts dels seixanta anys) carregadeta d'or es dirigeix a la dependenta:

- *Senyora enjoiada*: Ay oye, tú lo debes saber, por favor: ¿dónde hay un bosque para hacer un paseo?

- *Dependent*: Ay, espere un momento que llamo a una señora que sabe mucho de eso. Rosaaa!

- *Rosa*: (Des de dalt) Què!

- *Dependent*: Baixa! Esta señora seguro que lo sabe .

(Dirigint-se a la senyora enjoiada).

Apareix la Rosa (una veterana).

- *Rosa*: Digui?

- *Senyora enjoiada*: ¿Usted sabe dónde hay un bosque para hacer un paseo?

- *Rosa*: A veure... un bosque para hacer un paseo, ... un bosque para hacer un paseo. Sí!, miri, agafi la carretera direcció a la Seu, es trobarà amb una cruïlla a mà dreta...

- *Senyora enjoiada*: ¿La de la Seo me dice? Espere un momento... ¡Albertooooooooo! (crida al marit que està aparcat amb un voluminós cotxe fosc gairebé dins del forn) Que sí, que hay un bosque!

- *Rosa*: (Canviant d'idioma perquè per si es pot escurçar el que sembla inevitable. Es carrega de paciència) Sí, no hay pérdida. Usted coge la carretera de la Seo i encontrará un cruce que va al pueblo de Meranges. Coja esa carretera, llegará a Meranges, usted cruza el pueblo y sigue hasta el siguiente que se llama Gírul ....

- *Senyora enjoiada*: Ay, espere un momento... ¡Albertooo! ¡Veeen! (queixant-se) ¡que dicen nombres!

Entra l'Alberto (amb cara de "hace días que no cago", polo Ralph Lauren i la seixantena passada).

- *Rosa*: A veure, li he d'explicar a vostè?

Assenteix el tal Albert.

- *Rosa*: Es muy fácil. Vostès agafen la carretera que va a la Seu...

- *Alberto*: La Seu d'Urgell?

- *Senyora enjoiada*: Sí, la Seo.

- *Rosa*: D'Urgell, sí. Arribaran a una cruïlla que pone "Meranges", van para Meranges. Pasan Meranges y siguen hacia arriba. Llavors vé el poblet de Gírul, pasan también ...

- *Alberto*: ¿Está indicado?

- *Rosa*: Són quatre cases, no hi ha pèrdua, ustedes siguen para arriba.

L'Alberto torna a assentir amb el cap (ho fa força bé).

- *Rosa*: I sense deixar aquella pista forestal arribaran a un bosc.

- *Alberto*: Pista forestal ... ¿eso es un camino?

Murmuri a la cua quan sona el mòbil de la dona enjoiada.

- *Senyora enjoiada*: ¿Sí? ¡Piluca!, ¡oye que hay un bosque! estamos con una señora que nos lo está explicando. ¿Venís todos? ¡Hay que bien! ¿El qué? Ahora lo pregunto. ¿Perdone? (dirigint-se a la Rosa) ¿Como hay que ir vestido?

- *Rosa*: Què vol dir? (acabant-se-li la paciència).

- *Senyora enjoiada*: ¿Para ir de paseo al bosque?

En tot això la cua treu fum mentre es va fent llarga, llarga. Allà tenim al Cadell que mira al Nyerro, i el Nyerro que mira al Cadell

- *Cadell*: Saps una cosa Nyerro...

- *Nyerro*: Dignes Cadell...

- *Cadell*: **Haurem de tornar a treure el trabuc!**

Hostes vingueren que de casa ens tragueren

Per lo Minyó de Montellà.

Com a complement de l'anterior columna –A la Cua del pa-escrita per la colla del famós bandoler cerdà, en Cua de Llop, aquesta columna vol oferir anècdotes curtes que han succeït els darrers anys a la Cerdanya i que han estat presenciats per un altre famós bandoler cerdà: lo Minyó de Montellà.

*****

L'estany de Puigcerdà és un indret molt característic de la Vila i freqüentat tot sovint per turistes i molt ric en anècdotes d'aquelles que en podríem dir "sucoses". Heus ací algunes:

Un senyor em para un dia anant pel carrer i em pregunta amb força fatxenderia i un cert menyspreu a la veu:

- *Oye, la charca de los patos, ¿dónde está?*

I naturalment, el vaig enviar a la bassa que hi ha a l'entrada del poble (conegut com l'estany del Morer). Si volia una "charca" no l'havia de decebre, oi?

*****

Quan encara hi havia l'antic embarcador a l'estany, recordo estar assegut allà, fent-la petar amb un amic meu que s'encarregava de les barques de l'estany. Se'ns apropa un turista i tot assenyalant una cosa negra que surava a l'aigua (una castanya, de fet) ens pregunta:

- *¿Qué es eso negro que flota en el agua?*

I el meu amic, fent-se el graciós li etziba:

- *Caca de cisne.*

I el turista, per la nostra gran sorpresa ens diu:

- *Ah, pues me la llevo de recuerdo.*

I sense cap mania, fica la mà a l'aigua i s'enduu la castanya de record. Ja és trist confondre caca de cisne amb una castanya borda, però més trist és endur-se-la de record, pensant-se que és caca de cisne...

*****

Un matrimoni molt ben vestit se m'apropen un dia que estava donant un volt per l'estany i tot assenyalant els cignes de l'estany em pregunten:

- *Oye, los cisnes, ¿no os los roban?*

Jo amb cara de baixar de l'hort –perquè la pregunta se les porta– li responc:

- *¿Cómo dice?*

- *Sí, que si no os roban los cisnes. Como veo que están sueltos, sin atar ni nada, pues pensaba que a lo mejor os los podrían robar.*

- Pues mire, que yo sepa, no. Además, estos animalitos tienen muy mala leche y si uno se acerca con malas intenciones, tienen muy mal responder.

- *¡Ahhh! ¡Qué animales tan cívicos!*

- *¿¿¿???*

*****

Quan encara hi havia prats al voltant de l'estany, un dia, en una exhibició de cavalls, un pare i un nen, presumiblement de fora de la comarca:

- *¡Papá! ¡Qué animales tan grandes! ¿Qué son?*

I el papa, amb cara de suficiència li clava:

- *¡Ponneys salvajes!*

Això de confondre animals és força comú. Ara sembla ser que s'ho han acabat aprenent, però abans era força freqüent gent que confonia un cavall amb una vaca i viceversa. Ja no parlo de confondre un cavall amb un brau o un bou...

*****

No totes les anècdotes les protsgonitza gent de l'àrea metropolitana de Barcelona. Un cop al tren, una noia amb un marcat accent de Múrcia tenia una conversa a una altra noia del país en els següents termes:

- *¡Ay que ver cuántas vacas que tenéis en las montañas!*

- *Pues sí. Hay muchos pastos.*

- *¡Oye! ¿Y cómo es que las tenéis sueltas sin atar? En Murcia si dejas una vaca suelta, te la roban.*

- *¿¿¿!!!*

No sé si la taxa de robatoris de vaques a Múrcia és tan espectacular com afirmava la noia en qüestió, però m'imagino les pobres vaques estacades a la muntanya, lligadetes amb una cadena...

Els mitjans de comunicació i la “identitat cerdana”.

Per Guillem Lluch

Fa uns mesos, el *Grup de Recerca de Cerdanya* va organitzar una conferència que girava al voltant dels mitjans de comunicació, i es preguntava si els cerdans estàvem ben informats. La xerrada va anar a càrreg del periodista de Bellver i professor de la *Universitat Pompeu Fabra*, Carles Pont, que va desgranar el seu punt de vista sobre la situació dels mitjans de comunicació tant a la Baixa Cerdanya com al Pirineu en general, i que em va donar peu a un seguit de reflexions.

Realment, la cobertura informativa de la Baixa Cerdanya, si la comparem amb la d'altres comarques de muntanya, no és del tot dolenta, però sí que és força dispersa, ja que l'actualitat és seguida per mitjans de comunicació de territoris molt diferents i això amplifica aquesta sensació de que Cerdanya és una terra de ningú. A nivell comarcal, només hi ha un mitjà de comunicació amb seu a Puigcerdà que ofereixi un seguiment diari de l'actualitat cerdana, com és *Ràdio Pirineus*, que després d'uns anys de baixada sembla que ha tornat amb força, amb la intenció de convertir-se de nou en el mitjà de referència de Cerdanya. D'altra banda, hi ha un grapat de publicacions mensuals que d'una manera o altra es fan ressò d'alguns esdeveniments de tipus social, cultural o esportiu que han succeït a la comarca, però que sota el meu punt de vista no deixa de ser un petit complement a la seva autèntica raó de ser, la publicitat.

Si superem el nivell local, ens trobem amb alguns mitjans de comunicació amb seu fora de la comarca que també aposten per ella, com ara *Regió 7*, de Manresa, que ofereix a diari una pàgina sobre l'actualitat de la Baixa Cerdanya; *Pirineus Televisió*, de La Seu, que també ofereix gairebé a diari una notícia de la comarca; la revista i diari digital *Viure als Pirineus* i www.viurealspirineus.cat, també de La Seu, que intenta cobrir regularment l'actualitat de la comarca; i en menor mesura *El Periòdic d'Andorra*. Si que és cert que hi ha altres mitjans de comunicació que tenen un ull posat en l'actualitat de la comarca, però que no la cobreixen de primera mà i, ni molt menys, amb una gran regularitat, com són els diaris de la demarcació de Girona -*El Punt* i *Diari de Girona*- i els de la de Lleida -*Segre* i *La Mañana*-.

Finalment, a nivell nacional, l'únic mitjà que aposta per la cobertura a diari de la comarca és *Catalunya Ràdio* que, en la seva condició de ràdio pública intenta disposar d'un corresponsal a cada comarca del país per tal d'oferir una bona informació de proximitat. Pel que fa a *TV3*, la cobertura que es fa de Cerdanya és realment kafkiana, ja que una notícia que es produeix a la comarca pot ser coberta tant per un equip de les comarques gironines, de La Seu d'Urgell i, fins no fa massa, de Berga. Mentrestant, l'*Agència Catalana de Notícies*, que subministra notícies sobretot d'àmbit local i comarcal a mitjans de tot el país, no disposa d'un corresponsal fix a la comarca, sinó que la cobreix la mateixa persona que informa de l'Alt Urgell i Andorra. Tot plegat fa que el nivell de notícies que surten de Cerdanya cap a l'exterior, cap a la resta de Catalunya, sigui realment escàs.

Deia al principi de l'article que la cobertura de Cerdanya és força dispersa en el sentit territorial. I és que sí, per exemple, a Figueres s'hi produeix un fet noticiable, el cobriran els mitjans locals i comarcals de l'Empordà, així com els diaris, ràdios i televisions de la demarcació de Girona, des d'una “òptica gironina”. Si es produeix un fet noticiable a Tàrraga, aquest serà cobert pels mitjans locals i pels mitjans de la demarcació de Lleida. D'alguna manera, la gent sap que si es vol assabentar d'alguna cosa que ha passat al Pla de Lleida,

llegint el *Segre* o *La Mañana* se n'assabentarà. En canvi, si es produeix un fet noticiable a Cerdanya, ho cobrirà el mitjà comarcal -*Ràdio Pirineus*- i els mitjans supracomaricals que aposten per la comarca, com *Regió 7* o *Pirineus Televisió*, però l'un des de la Catalunya Central i l'altre des de l'òptica pirinenca. Pel que fa als mitjans de Girona, només ho cobriran si és realment important, i si ha passat a la part gironina de la comarca, i el mateix passa amb els mitjans de Lleida. Això fa que la cobertura d'un fet noticiable a Cerdanya es dispersi entre mitjans de molts territoris que tenen una mínima relació amb la comarca.

Els mitjans de comunicació reforcen la identitat d'un territori i, igual que en Carles Pont apuntava en la seva conferència que per crear una identitat pirinenca cal un mitjà de comunicació fort que doni cobertura a tot el territori pirinenc, el fet que la cobertura informativa de la Baixa Cerdanya estigui tant parcelada, depenent de si la notícia és coberta per un mitjà de Girona, de Lleida, de la Catalunya Central, de l'Alt Pirineu o d'Andorra, dificulta força la concepció de Cerdanya com una unitat, si més no a nivell informatiu. En la seva època daurada, *Ràdio Pirineus* va ser el mitjà de comunicació de Cerdanya: era una ràdio que s'escoltava pràcticament a totes hores des de Martinet fins a Llúvia, i que fins i tot va entrar amb força a l'Alta Cerdanya.

Avui en dia, Cerdanya no disposa de mitjans de comunicació forts que penetrin en l'imaginari de la gent i que es vegin com “els mitjans de comunicació de la comarca”. *Regió 7* és l'únic diari que cobreix el territori sense tenir en compte la frontera provincial, però sembla que no ha acabat de quallar en l'imaginari col·lectiu com el diari de referència de Cerdanya, *Pirineus Televisió* tampoc ha aconseguit encara la força que sí que té a l'Alt Urgell, i a *Ràdio Pirineus* encara li falta fer molta feina per recuperar l'estatus que va tenir fa uns anys. Així doncs, si bé es veritat que el dia a dia de la comarca sí que està cobert, aquest reforç necessari a la identitat del territori encara no l'ofereix cap mitjà de comunicació.

Llívia es retroba amb la bona música.

Per Albert Piñeira

La 29a edició del certamen musical per excel·lència de la Cerdanya ha programat 6 concerts del 10 al 20 d'agost

L'església de Nostra Senyora dels Àngels de Llívia es prepara per acollir, novament, el Festival de Música Vila de Llívia, que enguany celebra la seva 29a edició. Es tracta, sens dubte, de l'esdeveniment musical per excel·lència de la Cerdanya. Però no només això; al llarg dels anys, el certamen llivienc ha anat creixent fins a consolidar-se com un dels festivals de música estivals més importants del territori català.

Seguint l'estructura dels anys anteriors, el certamen s'estructura en dos cicles: un a l'agost –el més important–, amb 6 concerts a dies alterns concentrats entre el 10 i el 20 d'agost, i un al desembre, dedicat a les formacions musicals de casa nostra.

Un prestigiós quartet italià i la mezzosoprano Daniela Pini obrirà el festival, el dimarts 10 d'agost, amb un recital d'obres de compositors barrocs i clàssics (Händel, Bach, Vivaldi i Boccherini).

El segon concert (12 d'agost) també està dedicat a la música de cambra. El "Beethoven Klavier Quartet" (piano, violí, viola i violoncel) interpretarà els quartets dels compositors Johannes Brahms, un dels màxims exponents del romanticisme alemany, i Gabriel Fauré, nascut molt a prop de casa nostra (a Pamiers – Ariège) i que va cultivar sempre una música molt refinada.

Durant el tercer concert (14 d'agost) serà el torn de la música coral amb el Cor de la Catedral d'Smolny de Sant Petersburg. El programa inclourà cançons populars russes i les Vespres de Rachmàninov, d'una gran espiritualitat i considerades, amb justícia, la major fita musical de la música sacra ortodoxa.

El dilluns 16 d'agost arriba la música simfònica de la mà de la Simfonieta Eslovaca de Zilina, dirigida per Misha Katz i amb Igor Ardasev al piano. Per commemorar el 200 aniversari del naixement de F. Chopin, durant la primera part s'interpretaran dues peces del mestre polonès: el Concert núm. 2 en Fa menor i l'Estudi en Mi bemoll major op. 10 núm. 3, en versió de piano i orquestra. La segona part estarà dedicada al desconegut compositor, pianista i organista txec Hugo Vorisek. Escoltarem la seva simfonia en Re major, l'única que va arribar a escriure, i que correspon al romanticisme primerenc.

El penúltim concert (18 d'agost) comptarà amb la presència de l'Orquestra Amadeus de Ràdio Polònia, sota la batuta d'Aznieska Duzcmal. Sentirem la Serenata en Sol de Karłowicz, compositor polac poc interpretat, el Quintet en Si bemoll

major per a clarinet de Weber, amb el reputat clarinetista eslovè Darko Brlek, i la suite de 15 peces "Quadres d'una Exposició", que juntament amb l'òpera Boris Godunov, és l'obra més famosa del compositor Modest Mussorgski, membre de l'anomenat "Grup dels Cinc", que es reunien a Sant Petersburg entre els anys 1856-1870, amb l'objectiu de crear un estil musical rus en comptes d'un que només imités l'estil en què es basava la música europea.

L'Orquestra de Cambra Mendelssohn de Budapest tanca el cicle de concerts del mes d'agost (divendres dia 20) amb un programa de peces mozartianes. Acompanyaran l'orquestra hongaresa tres solistes de luxe: el flautista Claudi Arimany, l'arpista Katerina Englichova i el violinista Peter Kovacs. En el 10è aniversari de la seva mort, el concert homenatjarà el malauradament traspasat Jean Pierre Rampal, el gran virtuós de la flauta, que durant molts anys va fer les delícies del públic assistent al Festival de Llívia.

Durant els deu dies centrals de l'agost, Llívia es retroba, com cada any, amb la seva gran cita musical, amb una oferta interessant i variada: música coral, de cambra i simfònica; música sacra i profana; música culta i també pinzellades de música popular; grans compositors de la història de la música (com Mozart, Chopin, Bach o Brahms) al costat d'altres de desconeguts pel gran públic (com Vorisek o Karłowicz), però no per això menys interessants.

Però, sobretot, bona música. L'autèntica ànima del festival llivienc, el seu director artístic Josep Vinyet, va escriure fa uns anys, prologant una edició del certamen, que "la bona música ja fa anys que fou escrita". Aquesta frase, tota una declaració d'intencions, ha estat un autèntic leitmotiv del festival. A Llívia no hi trobareu les actualment anomenades "músiques del món", ni sons ni combinacions tímbriques estranyes, ni experiments musicals, però sí un tast de qualitat de la immensament rica història de la música clàssica, en un certamen que ha tingut, des de sempre, un altre gran leitmotiv inspirador: l'excel·lència i la qualitat dels solistes i les formacions musicals que hi participen.

Després del cicle d'estiu, el festival fa una pausa de tres mesos per retornar el desembre amb el cicle d'hivern que, com en els últims anys, comptarà amb un concert de sardanes a càrrec de la Cobla Ciutat de Girona (7 de desembre) i el tradicional concert de Nadal (25 de desembre) amb l'estimada Polifònica de Puig-Reig.

